

ningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Landdistriktsredegørelse 1998.
(Redegørelse nr. R 3).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Arbejdsministeren (Ove Hygum) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fornyelse af visse kollektive overenskomster m.v.
(Lovforslag nr. L 86).

Jeg skal allerede nu oplyse, at det er min agt at afbryde mødet, efter at vi har gennemført dagsordenens punkt 1: Spørgsmål til ministrene, og umiddelbart derefter – forventeligt ca. kl. 15.00 – at fastsætte et nyt møde med følgende dagsorden:

Eventuelt: Første behandling af lovforslag nr. L 86:

Forslag til lov om fornyelse af visse kollektive overenskomster m.v.
Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 6/5 98).

Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til til folketingsbeslutning om stop for storkonflikten 1998.
Af Thorkild B. Fransgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 30/4 98).

Samt derefter første behandling af de forslag, der er opført på indeværende dagsorden.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

A. Spørgetimen

Anden næstformand (Henning Grove):
Statsministeren besvarer spørgsmål i denne spørgetime.

Der er i den uforberedte del af spørgetiden tilmeldt 12 spillere, hvoriblandt mindst 4 vil få

mulighed for at stille spørgsmål: Hvis vi når 8 spillere, vil de få ordet i denne rækkefølge:

1. Holger K. Nielsen.
2. Kristian Thulesen Dahl.
3. Jette Gottlieb.
4. Kristian Jensen.
5. Frank Dahlgaard.
6. Ole Sohn.
7. Tom Behnke.
8. Christian H. Hansen.

De øvrige anmeldte spillere er Kirsten Jacobsen, Peter Skaarup, Thorkild B. Fransgaard og Kim Behnke.

Ministerne får ordet, hver gang et medlem har afsluttet et indlæg, og har første gang 2 minutter til rådighed og de følgende gange 1 minut. Medlemmernes taletid er 1 minut.

Hovedspørgeren kan få ordet to gange, og herefter er der som bekendt mulighed for, at medspillere kan få ordet én gang. Et hovedspørgsmål med eventuelle tillægsspørgsmål må højst tage 15 minutter.

Spm. nr. US 12

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo en interessant dag i dag. Det er den tiende dag, hvor Danmark er i storkonflikt, og vi har lige kunnet opleve, at regeringen har fremsat et lovforslag om indgreb i konflikten.

Jeg vil godt spørge statsministeren, om han virkelig tror, at et folketingsindgreb, der i alt væsentligt er baseret på det udspil, Dansk Arbejdsgiverforening kom med i går, og som blev underkendt af LO i går, vil kunne skabe ro på arbejdsmarkedet.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. Holger K. Nielsen mener at kunne konstatere, at det er en interessant dag, men det er jeg dybt uenig i. Det er en meget alvorlig dag, hvor man skal kende sit ansvar, og jeg håber, hr. Holger K. Niensens parti også vil kende sit ansvar.

Jeg synes, jeg kan se nogle paralleller. Der er jo altid partier her i Folketinget, der synes, det ikke er godt nok, og at det kunne blive meget bedre; det er det lette standpunkt. Men det, regeringen har gjort i denne situation, er noget, den så sig nødsaget til at gøre. Det er jo ingen kunst at gå og give løfter til både den ene og den anden side.

Regeringen har gennem 10 dage opfordret parterne til at løfte deres ansvar. Regeringen har sagt fra den aller-, allerførste dag: Se nu at komme til forhandlingsbordet igen! Det er jer, der har udløst konflikten, og det er jer, der skal løse konflikten! Så sent som i forgårs sagde jeg til parterne: I må gå i gang med et højere tempo nu, og I må i givet fald invitere forligsmanden til at forlige jer! Men det fik jeg nej til. Så sent som i går spurgte arbejdsministeren parterne: Var det ikke en idé at indkalde forligsmanden? Men det var det ikke. Vi måtte i går konstatere, at der ikke var flere muligheder.

Det er muligt, SF synes, at konflikten bare kan brage videre. Det synes jeg ikke, og det synes regeringen heller ikke. Vi fik det klare indtryk i går, at i aller-, allerbedste fald – men det var rent teoretisk – kunne vi eventuelt håbe på, såfremt og ifald alle var i godt humør, at parterne kunne blive enige en gang i næste uge. Men så skal der jo afstemning til, og det vil sige, at vi ville se et samfund, der fortsat var gået i stå for fjerde uge i træk.

Jeg må sige til SF: Det kunne jeg ikke tage ansvaret for, det ville jeg ikke tage ansvaret for, og det ville regeringen ikke tage ansvaret for. Hvad skal vi så gøre? Jo, i sådan en situation er der to opgaver, der skal løses: Vedstå sig sit ansvar og gribe ind – for det er vi nødt til – og sørge for, at det sker på en sådan måde, at det er omkostningsmæssigt forsvarligt og samtidig imødekommer noget af den kritik, der kom til udtryk i lønmodtagernes afstemning.

Jeg kan sige til hr. Holger K. Nielsen: Begge dele er opfyldt, og så kan man gøre sig nok så mange forestillinger om, til hvilken side forslagene ligger. De ligger lige dér, hvor de skal ligge.

Holger K. Nielsen (SF):

En interessant og alvorlig dag, det er jeg fuldstændig enig i.

Jeg skal bare konstatere, at formanden for LO så sent som i går sagde, at det var vigtigt og nødvendigt, at konflikten fortsatte, til arbejds-giverne blev møre med hensyn til de helt, helt berettigede og naturlige krav, der er stillet fra lønmodtagerne om mere fritid. Jeg har også konstateret, at LO har sagt, at der ikke kunne opnås en tilfredsstillende løsning, som ikke sprængte den ramme, der var aftalt tidligere.

Jeg må konstatere, at regeringen i denne sag er gået imod det, LO i går sagde var vigtigt, og som var hovedbaggrunden for, at LO afviste

arbejdsgivernes forslag fra i går. Det er derfor korrekt at sige, at dette indgreb baserer sig på det, arbejdsgiverne fremlagde i går. Der er yderligere nogle frynser på med omsorgsdage – det vender vi tilbage til senere i dag – men der er nogle begrænsninger i den måde, man kan bruge dem på. I alt væsentligt er det arbejds-givernes skitse fra i går, regeringen vil ophøje til lov.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, i dag er jeg ikke populær hos LO's formand, jeg er heller ikke populær i LO, og jeg er tilsyneladende heller ikke populær hos hr. Holger K. Nielsen. Det må jeg leve med.

Men der var et par fejl i hr. Holger K. Nielsens indlæg, jeg lige må korrigere. Det første var, at omkostningsmæssigt er vi ude over den ramme, der blev aftalt mellem parterne i forbindelse med mæglingforslaget. Det tager regeringen højde for, i og med at vi fjerner den sygeskat, der jo var en omkostningsbelastning for virksomhederne.

Punkt 2: Man kan ikke uden videre sige, at det her er, hvad Dansk Arbejdsgiverforening har foreslået. Der lyder ikke hurraråb ovre fra Dansk Arbejdsgiverforening lige i øjeblikket, det kan jeg godt love. Begge parter vil selvfølgelig skælde ud i dag og formentlig også i morgen, men så er det store bededag i overmorgen, og så er det på tide at se ansvaret i øjnene. Det håber jeg også SF vil.

Jes Lunde (SF):

Ja, men er det ikke lidt uventet, hvis der ikke kommer hurraråb ovre fra Dansk Arbejdsgiverforening? Jeg mener, det er præcis det, de ønskede, de har fået igennem. Det udspil, de lagde frem for LO, tager regeringen nu op, og de dele af udspillet, som ikke var med i arbejdsgivernes eget udspil, får de betalt fuldt og helt af skatteyderne. Så set fra en arbejdsgiversynsvinkel er det vel en nulløsning, en gratis omgang, og det er vel også det, arbejdsgiverne hele tiden har satset på.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Hvis statsministeren virkelig synes, at nu skal der gribes ind, hvad er så baggrunden for, at statsministeren overhovedet ikke har undersøgt mulighederne for at finde et flertal i dette Folketing, som ville bryde rammen? Det er jo det, der har været det centrale krav fra LO's side i de sidste dage her under konflikten: at bryde rammen og set i lyset af virksomhedernes store

overskud skaffe nogle forbedringer på ferie-siden, og hvor det ellers kan være. At bryde rammen har været det centrale, så hvorfor har statsministeren ikke interesseret sig for at finde et flertal i Folketinget, der også ville det, i stedet for bare at bruge de borgerlige partier til at tvinge en stort set uændret skitse ned over hovedet på de lønmodtagere, der allerede én gang har sagt nej tak?

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg kan oplyse, at jeg har yderligere tre medspørgere: Jette Gottlieb, Keld Albrechtsen og Kirsten Jacobsen.

Så er det statsministeren.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Må jeg sige til hr. Jes Lunde, at jeg er en skuffet mand i dag, når jeg hører SF. Jeg har været så glad i det sidste års tid for at være vidne til den økonomiske ansvarlighed, SF altid har lagt for dagen; hvor har jeg dog glædet mig. Er der nogen, der har stået sammen om dansk økonomisk ansvarlighed – en overgang i hvert fald – var det SF og regeringen, og jeg sagde til mig selv: »Nye tider, Poul Nyrup, det går bedre.«

Men i dag hører jeg et gammeldags signal, som jeg ikke håber varer ret længe, og jeg må sige til SF, at der er ikke noget lettere i denne verden end at sige til regeringen: Det I har gjort, er ikke nok. Der skal meget mere til, spræng rammen og bryd mig her, og bryd mig dér!

Det, regeringen lægger frem i dag, er to ekstra feriefri-dage samlet set, når vi tager mæglingsforslaget og regeringens bidrag. Dertil kommer tre børnefamiliedage plus det, der i øvrigt er aftalt inden for hvert enkelt overenskomstområde. Det er det stærkeste familiepolitiske og fritidsorienterede indgreb, der er lavet i nyere tid, men alligevel er vi ikke særlig glade, for vi havde helst set, at parterne selv kunne blive enige.

Så synes jeg, SF skulle spørge sig selv om en ting til, for jeg kan ikke forstå, at LO og Dansk Arbejdsgiverforening, som var så tæt på hinanden, ikke lige kunne tage det sidste lille stykke. Et billede af, at her står Dansk Arbejdsgiverforening, og helt herovre står LO, er jo ikke det korrekte billede.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hvis jeg skal nå flere medspørgere, må man overholde taletiden.

Jette Gottlieb (EL):

Vil statsministeren oplyse, hvad der er det nye i situationen, som gør det nødvendigt at foretage et indgreb i dag, og kan statsministeren oplyse, hvad årsagen er til, at de goder, som ifølge statsministerens fremstilling ligger i forslaget, ikke skal gælde for alle de lønmodtagere, der er omfattet af overenskomstfornyelsen?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det nye i situationen er, at der bliver mere og mere snavset – ikke her i Folketinget, men på hospitalerne, i daginstitutionerne, i plejehjemmene. Det nye i situationen er også, at regeringen ikke finder, der er nogen fornuft i at trække tidspunktet for et eventuelt indgreb til den anden side af storebededagsferien eller bare læne sig tilbage.

Regeringen måtte konstatere i går, efter at arbejdsministeren havde orienteret mig om sit møde med arbejdsmarkedets parter, at der ikke var mere at gøre. Parterne havde givet op, og intet var vundet ved at trække tiden ud. Parterne kunne ikke løfte deres ansvar, men regeringen har et samfundsmæssigt ansvar, lige så vel som dette Folketing har det, og derfor måtte regeringen påtage sig det ansvar.

Det andet nye i situationen er i øvrigt også, at vi har set ubehagelige eksempler på, at dyrevelfærdssituationen ikke er acceptabel. Det har vi de veterinære myndigheders bedømmelse af; den kan vi ikke sidde overhørig.

Samlet set er der ingen grund til at prøve at trække ansvaret i langdrag, men samlet set er der grund til at understrege, at det måtte være på nuværende tidspunkt.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt prøve at få statsministeren til at forklare mig – og også fru Jette Gottlieb – lidt nærmere, hvad det egentlig er for et grundlag, regeringen nu mener at kunne gribe ind i overenskomsterne på.

Man har jo hidtil sagt, at der skulle være tale om livstruende forhold, hvis Folketinget skulle gribe ind. Der er ingen livstruende forhold. Der er tale om, at en regering nu ganske enkelt tilsidesætter det faglige demokrati, tilsidesætter en demokratisk vedtaget afstemning i LO, hvor et flertal af medlemmerne stemte nej, tilsidesætter det med et indgreb, der er dikteret fuldstændig på arbejdsgivernes betingelser, og oven i købet tager penge op af statskassen. Statsministeren taler om økonomisk ansvarlighed,

hvorefter han tager penge op af statskassen til at betale de udgifter med, som arbejdsgiverne burde have afholdt.

Jeg vil godt spørge statsministeren, om han vil give fru Jette Gottlieb et ordentligt svar på, hvad det egentlig er, der kunne gøre det berettiget, at man nu vil gribe ind og knægte det faglige demokrati.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Fagbevægelsen har ét ansvar, Arbejdsgiverforeningen har ét ansvar, regeringen og Folketinget har deres ansvar. Det er svaret.

En regering og et folketingsflertal kan ikke bare passivt lade stå til. Arbejdsmarkedets parter har haft 10 dage, 10 hele dage, til at finde en forhandlingsløsning. Vi har prøvet alt, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen – alt. Vi har opfordret parterne til at inddrage forligsmanden til at forlige dem. Det sagde man nej til. Vi har i går fået meget, meget klare meldinger til arbejdsministeren om, at der var ikke mere at gøre.

Hr. Keld Albrechtsen er forhåbentlig derfor af den opfattelse, at når parterne ikke kan løfte den situation, må vi vedstå os vores ansvar, og det var det, der skete.

Med hensyn til samfundsudviklingen kan vi selvfølgelig ikke bare passivt se til, at der går en uge, måske to uger til. I løbet af ganske få dage ville situationen på vores hospitaler være uholdbar. Rengøringsnavset stiger og stiger; det må der selvfølgelig gribes ind over for. Alt andet ville ikke være forsvarligt.

Anden næstformand (Henning Grove): Så giver jeg ordet til sidste medspørger, fru Kirsten Jacobsen.

Kirsten Jacobsen (FP): Fremskridtspartiet er tilfreds med, at der nu endelig sker noget, men jeg vil gerne spørge statsministeren, om statsministeren mener, at fagbevægelsen har optrådt med den værdighed, man må forvente under denne konflikt, når man f.eks. har givet dispensation, så stilladsarbejdere kunne opstille scener til 1. maj-møder, men har nægtet at give dispensation til færger, der skulle sejle med kræftsyge patienter.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Til fru Kirsten Jacobsen må jeg sige meget kort: Jeg tror ikke, det ville være klogt i den nuværende situation at uddele alt for mange karakterer. Jeg synes, jeg vil nøjes med bundlinjen:

Jeg skal dybt beklage, at fagbevægelsen og arbejdsgiversiden ikke har kunnet løfte den her opgave, og jeg skal også beklage, at der undervejs har været forløb, der mildt sagt har kunnet give bundkarakterer for det kunstneriske indtryk.

Hvis der tænkes på Ærø eksempelvis, havde jeg lejlighed til sammen med arbejdsministeren at forsikre Ærøes beboere om, at skulle der være brug for øjeblikkelig transport i tilfælde af sygdom, ville den transport blive løftet af regeringen, og det er naturligvis også det, vi fortsat har sørget for.

Jeg synes dog, vil jeg sige til fru Kirsten Jacobsen, at der er én ting, som vi fortjener, som fagbevægelsen og arbejdsgiversiden fortjener at få en lille anerkendelse for, og det er, at man trods alt har kunnet give dispensationer de sidste 10 dage, som har betydning, at vi har undgået livstruende situationer og sundhedstruende situationer.

Til gengæld må jeg sige, at når det gælder den anden side af sagen, havde jeg gerne set et resultat.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 13

Kristian Thulesen Dahl (DF): Dansk Folkeparti er enig med statsministeren og regeringen i, at der på visse områder er behov for et indgreb. På visse specifikke områder som for at sikre dyrevelfærd, som for at sikre optimalt drevne hospitaler og lignende er der behov for, at der tages et initiativ fra Folketingets side.

Men derfra og så til at lave et generelt indgreb på nuværende tidspunkt er der jo et meget langt spring, og det håber jeg også statsministeren vil give mig ret i.

Derfor ønsker jeg også med dette spørgsmål at bore i det, som jeg ikke mener statsministeren har dokumenteret overhovedet indtil nu i denne spørgetime, nemlig spørgsmålet: Hvad er egentlig baggrunden for, at regeringen vælger i dag at komme med forslag til et generelt indgreb og ikke til nogle specifikke indgreb, nogle nålestiksindgreb, som Dansk Folkeparti også har foreslået tidligere i forløbet.

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om sandheden i virkeligheden ikke er, at regeringen er bange for, at man eventuelt med et ind-

greb ville komme for sent i forhold til EU-afstemningen.

Jeg tror ikke, det bare er uden for dette hus, at den tanke kører; jeg tror også, det er berettiget herinde, og jeg vil gerne have statsministerens kommentar til, hvordan indgrebet skal ses i forhold til den kommende EU-afstemning den 28. maj.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): (Mikrofonen afbrudt). . . adskillige gange, at den danske befolkning udmærket kan holde tingene adskilt, for de er adskilt. Det, vi har gjort i dag, er det, vi under alle omstændigheder skulle have gjort mandag, tirsdag eller onsdag i næste uge, og jeg ønsker ikke at løbe fra mit ansvar. Jeg ønsker ikke at komme i en situation, hvor folk med rette kan råbe efter regeringen: Nø! Hvorfor trækker I pinen ud? Det er der overhovedet ingen grund til.

Vi kunne se her over storebededagsferien, at vi i løbet af meget, meget kort tid ville komme i en situation på vores hospitaler rengøringsmæssigt, sundhedsmæssigt, som vi ikke kunne forsvare. Og jeg har altid ment, at når man nu engang kan se, at skibet er ved at komme i farefyldt farvand, er det om at ændre kursen, og det er præcis det, vi har gjort.

Når vi så samtidig var 100 pct. overbevist om, at hver eneste time, der kunne bruges af parterne, og vores opfordring til parterne også var brugt fuldt og helt med det sidste punktum i går, var der ikke mere tvivl i regeringens sind; så var økonomiministeren og jeg og resten af regeringen fuldstændig overbevist om, at det eneste ansvarlige var at gribe ind.

En ting til vil jeg gerne sætte streg under, og det er Nationalbankens løftede pegefinger til os i går. Jeg har prøvet det før, økonomiministeren med. Hvis der er pres på vores valutabeholdning, kan det altså ikke hjælpe, at man undlader at gøre noget af bekvemmelighedsgrunde. Så må man gøre det, der er nødvendigt, det vil sige at gribe ind og få samfundet i gang igen. Det er det, der er den samlede baggrund for det indgreb, der nu er foretaget.

Nålestiksaktioner er vi ikke meget for, vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, slet ikke i en så alvorlig situation som den, vi er i.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har nu hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter fire medspørgere, hr. Arne Melchior, hr.

Keld Albrechtsen, hr. Kim Behnke og fru Pia Kjærsgaard.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes altså, at statsministeren her i de første 20 minutter af spørgetimen har modsagt sig selv. På den ene side sagde statsministeren for et øjeblik siden, at fagbevægelsen har opført sig ansvarligt, og at fagbevægelsen har givet de dispensationer, der skulle til, for at tingene kunne drives optimalt i forhold til ikke at få livstruende situationer. Det sagde statsministeren for et øjeblik siden.

Hvad er det så for nogle områder, hvor statsministeren alligevel ikke mener, at der er givet tilstrækkeligt med dispensationer, der berettiger et generelt indgreb nu i forhold til at lave nogle nålestiksindgreb på nogle bestemte områder – selvfølgelig for at sikre en optimal hospitalsdrift, selvfølgelig for at sikre dyrevelfærden osv.?

Det savner jeg svar på. Der er allerede spurgt om det flere gange i denne spørgetime, men statsministeren har jo ikke med ét eneste eksempel konkretiseret en livstruende situation, som fagbevægelsen ikke har givet dispensation til, og som derfor berettiger til et generelt indgreb nu, og i øvrigt har fagbevægelsen ifølge statsministeren ellers opført sig ansvarligt.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hvorfor nøjes med at påbegynde stramajsyningen, når man kan få en helt færdig sofapude med det samme. Vi ved jo godt, vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, at slutresultatet under alle omstændigheder ikke er nogle små nålestik hen ad vejen. Slutresultatet var klart for enhver. Jeg kan godt se, at det er lidt svært at leve op til et sådant ansvar, men det er ikke svært for os, når det er nødvendigt at gøre det.

Vi ved jo godt, at det ville være meget, meget kort tid, før rengøringsforholdene på hospitalerne, i plejehjemmene, på børnehaverne var uforsvarlig. Vi har set masser af billeder. Jeg behøver ikke at bruge flere argumenter.

Når vi så oven i købet var i den situation, at vi var i stand til at finde en løsning, hvor lønmodtagerne foran sig kunne se to nye feriefri-dage og tre børnefamiliefri-dage, at vi kunne forene omkostningshensynet med familiernes behov for lidt mere tid til hinanden, så var der i regeringens sind ikke mere tvivl, så måtte vi foretage det indgreb, vi har foretaget, og jeg

tror og håber på, at befolkningen vil tage godt imod det.

Arne Melchior (CD):

Det er jo åbenbart, at spørgetiden af yderfløjene bruges som en slags efter min mening overflødig ouverture til en debat, vi skal have senere i eftermiddag. Men når den nu er i gang, vil jeg spørge statsministeren, om min forståelse er rigtig, når jeg mener at kunne se, at regeringens initiativ er taget på baggrund af, at regeringen føler sig som hele landets, alle borgeres, alle gruppers, alle aldersgruppers regering og ikke kun regering for visse organisationers særlige interesser. Svar på det spørgsmål vil næppe tage statsministeren et fuldt minut.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg er glad for spørgsmålet. Ja, vi føler os som en regering for hele landet, for hele befolkningen, for alle dele af samfundet. Det er den samlede korte baggrund for indgrebet.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt understrege, at jeg er ikke enig med hr. Kristian Thulesen Dahl i det synspunkt, at der skulle være behov på nuværende tidspunkt for begrænsede indgreb, men jeg er til gengæld enig i, at statsministeren har været aldeles ude af stand til at besvare det helt afgørende spørgsmål: Hvad er baggrunden for, at statsministeren nu hævder, at det kan være berettiget med et indgreb? Jeg havde ærlig talt forventet, at statsministeren var mødt frem her i Folketinget med en egentlig redegørelse for livstruende forhold, for jeg går ud fra, at det er det eneste – og jeg vil gerne spørge statsministeren, om vi ikke rent faktisk er enige om, at det er det eneste – der kan berettige et indgreb.

Jeg kan jo huske som århusianer, hvordan skraldet hobede sig op i og uden for vores lejligheder, jeg havde nær sagt i månedsvis, uden at man greb ind, men nu mener statsministeren åbenbart, at det er korrekt, at Folketinget kan gribe ind, bare fordi der opstår nogle gener, og ikke fordi der er noget som helst, der er livstruende, ikke fordi regeringen er i stand til at dokumentere, at noget som helst er livstruende.

Jeg vil godt spørge statsministeren, om han i løbet af dagen agter at fremlægge en veldokumenteret redegørelse for, hvad der er det egentlige grundlag for, at man hævder, at man nu kan gribe ind.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg noterer mig en forbavsende parallelitet i Enhedslistens og Dansk Folkepartis indlæg her i dag. En tilsvarende parallelitet har vi også set i den europæiske debat. Må jeg sige til Enhedslisten, at nu skulle det nødigt gå hen og blive en vane altså.

Og dernæst: Det er mere enkelt, end man vil gøre det til. I går aftes rapporterede arbejdsministeren til mig, at begge parter, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, begge parter, Dansk Arbejdsgiverforening og LO, havde været til møde hos arbejdsministeren og havde sagt: Vi kan ikke klare det. Forhandlingerne er brudt sammen. Det duer ikke engang at gå til forligsmanden. Vi kan ikke leve op til vores ansvar. Vi kan ikke mere.

Så siger hr. Keld Albrechtsen til mig: Så skal du bare læne dig tilbage og lade ligesom ingenting eller tage bind for øjnene. Det er vi ikke meget for. Vi gjorde op i går aftes, at det ville være dybt uansvarligt, dybt uansvarligt, bare at lade tingene sejle, lade snavset på vore hospitaler hobe sig op, lade børnene komme ud i ikke særlig betryggende forhold, opleve masser af eksempler på dyreværnsforhold, der er uacceptable. Det ville være dybt uansvarligt, hr. Keld Albrechtsen.

Når et skib har en kurs, hr. Keld Albrechtsen, som går i en forkert retning og lige ind i højfyldt farvand, og en masse uskyldige mennesker vil få det endnu værre, så hører jeg til den kategori af mennesker, der lægger kursen om, griber ind, og det er præcis det, vi har gjort.

Kim Behnke (FP):

Mit spørgsmål til statsministeren drejer sig faktisk også om, hvorfor regeringen har modsat sig, at vi på et tidligere tidspunkt kunne have bragt konflikten til ophør. Fremskridtspartiet fremsatte i sidste uge et forslag om at bringe konflikten til ophør. Fremskridtspartiet har forsøgt at få forslaget til behandling i den her uge, men det har regeringen ikke været indstillet på.

Alle de argumenter, statsministeren bruger i dag, har jo gjort sig gældende igennem de sidste mange dage. Aktierne styrteddykkede, da konflikten brød ud; over en million stk. fjerkræ har lidt igennem de sidste mange dage, er blevet trampet ihjel. Det var unødvendigt. Folk, der er kræftsyge, har ikke kunnet komme til behandling, fordi en flok bajerdrikkende SiD'ere nægtede færgen at sejle. Regeringen

kunne have brudt ind for længe siden. Hvorfor har regeringen ventet til i dag?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Endnu en erfaring, som jeg egentlig godt kender: Det er ikke nemt at stille folk tilfreds her i Folketinget. Fra Enhedslisten, fra Dansk Folkeparti og også fra SF får jeg at vide, at det er alt for tidligt, fra Fremskridtspartiet får jeg nu at vide, at det er alt for sent, og det bekræfter mig i, at det er lige præcis nu.

Må jeg sige, at årsagen til, at det ikke er sket før, er, at arbejdsmarkedets parter ansvar skulle afprøves helt hen til det muliges kant og måske endda også en anelse længere. Jeg skal dybt beklage, vil jeg sige til hr. Kim Behnke, at arbejdsmarkedets parter ikke har kunnet løfte den opgave, de nu engang er sat til at løfte. Det er bestemt ikke med velbehag, at regeringen i dag ser sig nødsaget til at gribe ind.

Den danske models indre styrke beror jo på, at fagbevægelsen og arbejdsgiversiden selv klarer de dele. Omvendt kan vi ikke bare lade stå til, hvis det ikke sker, og det er baggrunden for, at tidspunktet er inde. Der er ingen argumentation for at forlænge og fortsætte passivt. Der var heller ikke efter min mening en begrundelse for at gribe ind før, for så var ansvaret ikke prøvet fuldt og helt. Det er det nu.

Pia Kjærsgaard (DF):

Må jeg indledningsvis sige, at Dansk Folkeparti afgjort ikke mener, at der skulle være grebet ind i sidste uge. Men må jeg så spørge statsministeren, der bliver ved med at tale om den manglende rengøring på hospitalerne – og Dansk Folkeparti er helt enig i, at det er komplet uansvarligt – om han ikke mener, det er fagbevægelsen, der har været uansvarlig i denne sag, fordi der ikke er givet dispensation på områder, som rent faktisk er meget, meget vitale.

Det samme gælder dyrevelfærden, som statsministeren jo har forsøgt at slå sig op som talsmand for. Hvad vi har været vidne til inden for de sidste 14 dage, nærmer sig det absurde og groteske, og der burde selvfølgelig for lang tid siden have været givet dispensation, det er helt logisk, men dér har statsministeren ikke været særlig lydhør.

Må jeg så spørge statsministeren, som nu her i spørgetimen, efter at det lige er blevet bekendtgjort, at der nu skal et indgreb til, afviser, at det har noget med 28. maj at gøre: Ligger den dato klippefast? Må jeg høre fra statsministeren,

om vi fortsat helt sikkert får afstemningen den 28. maj?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Må jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, når det gælder den sidste del af spørgsmålet: Ja, afstemningsdatoen den 28. maj ligger fast. Den ligger, jeg tror, det var udtrykket, klippefast. Det gør den. Så fast, at jeg ikke rigtig kan finde et billede, der kan gøre den endnu mere fast. Den 28. maj ligger fast, naturligvis betinget af, at vi i morgen ved tredjebehandlingen vedtager det forslag, som regeringen har til behandling, og det går jeg ud fra, at vi gør.

Fru Pia Kjærsgaard spurgte om dispensationssiden. Må jeg sige om det, at jeg ikke rigtig tror, man kan sige, at den ene part har noget at lade den anden høre. Hvis vi tager fjerkrædiskussionen, vil man jo kunne se af forløbet, at fjerkræavlerne var meget, meget tilbageholdende med og meget længe om at søge dispensation. Tager man den anden side, var det heller ikke for kønt at se på. Jeg ved ikke, hvad det var for mærkelige ideer, der opstod undervejs. Jeg tror, at billedet, og det var det, jeg mente før med det kunstneriske indtryk, mildt sagt ikke har været en topkarakter værdig.

Når det gælder dispensationerne i øvrigt, må jeg sige, at helheden vel er, at det håndslag, som vi bad om, har vi fået. Jeg mener også, at helheden er, at man i de dage, der er forløbet, har kunnet håndtere det på en ansvarlig måde. Rengøringssituationen er en af de dele, der har motiveret os og har gjort, at jeg føler, det nu er tid at gribe ind.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 14

Jette Gottlieb (EL):

Jeg forstår af det svar, som statsministeren gav hr. Thulesen Dahl, at det for statsministeren hele tiden har været fuldstændig klart, hvordan det her ville ende, nemlig med at et indgreb ville finde sted. Er forholdet ikke det, at det i virkeligheden er forventningen om, at regeringen ville gribe ind, der er årsag til, at arbejdsmarkedets parter har haft så uendelig svært ved at nå til et resultat?

Jeg vil bede statsministeren om at redegøre for, hvad han forstår ved fri forhandlingsret, og hvad han forstår ved den dermed forbundne fri

strejkeret. Er det ikke sådan, at regeringen lige nu griber ind i denne konflikt på et tidspunkt, hvor der ikke er livstruende situationer, og hvor i hvert fald de strejkende har ydet de dispensationer, der var nødvendige for at undgå det?

Er det ikke, fordi det samtidig er lige på det tidspunkt, hvor arbejdsgiverne er begyndt at kunne mærke konflikten? Er det ikke også, fordi det samtidig er på det tidspunkt, hvor regeringen er begyndt at ønske fuld kontrol op til situationen med folkeafstemningen den 28. maj?

Kan statsministeren oplyse, i hvilken historisk situation han kunne forestille sig en overenskomstkonflikt, der ikke blev grebet ind i, hvis det ikke netop var i den nuværende situation, der fra arbejderside er forløbet eksemplarisk samfundsmæssigt ansvarligt?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Den fri forhandlingsret er noget fundamentalt på det danske arbejdsmarked, og jeg må sige til fru Jette Gottlieb, at vi heldigvis oplever, at vi i langt, langt de fleste situationer ser den fri forhandlingsret fungere, udfolde sig og løse problemerne. Det ser vi hver eneste dag på den enkelte virksomhed, og det ser vi i såvel de offentlige som de private overenskomstforhandlinger.

Men vi kan åbenbart se, at det en gang imellem og heldigvis med meget, meget lange åremål – 10, 12, 13 år er det jo, siden vi sidst havde en storkonflikt i Danmark – sker, at ting går galt og ikke kan samles op, og så har vi en regering og et flertal i Folketinget til at vedstå sig deres ansvar. Jeg glæder mig så umådelig meget over, at den samlede konfliktmængde i Danmark er mindre end i stort set alle de andre lande, vi kan sammenligne os med i Europa og i verden.

Derfor fungerer den danske aftalemodel. Somme tider går det galt som i disse dage, men hvis vi tager helheden, fungerer den fri aftaleret og det kollektive ansvar på arbejdsmarkedet. Det agter vi ikke at lave om på, men vi agter selvfølgelig heller ikke bare at læne os passivt tilbage, hvis vi kan se, at der ingen muligheder er for at se en ende på en konflikt. Jeg kunne i hvert fald sammen med indenrigsministeren, sundhedsministeren og alle de andre ministre, der følger dette område, med sikkerhed forudsæ, at dette samfund ikke kunne gå hele næste uge igennem, uden at vi under alle omstændig-

heder måtte gribe ind af hensyn til sundhedstilstanden, af hensyn til de livsvigtige områder.

Når det nu er sådan, at man kan forebygge, at en sådan situation opstår, og der ikke er argumenter for at vente, må man gå til sagen med det samme. Det er det, vi har gjort nu. Når vi så oven i købet kan skrue en model sammen, der imødekommer den brede lønmodtagerbefolknings ønske om inden for omkostningsmæssigt ansvarlige rammer at få mere frihed i form af to feriefridage og tre børnefamiliedage, mener jeg, vi har fundet den rette balance, som imødekommer samfundsbehovet og den enkelte families behov.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Jette Gottlieb, og derudover har jeg som medspørgere indtegnet hr. Søren Kolstrup, hr. Tom Behnke, hr. Holger K. Nielsen, hr. Keld Albrechtsen, hr. Frank Aaen, hr. Aage Frandsen og hr. Kristian Thulesen Dahl.

Jeg kan godt sige, at vi ikke når dem alle.

Jette Gottlieb (EL):

Hvis det er sådan, at statsministeren med naturlovsmæssig sikkerhed kan fastslå, at der ville være kommet et indgreb i næste uge, fordi tingene udviklede sig uforvarsligt, er det så ikke altid sådan, og er strejkeretten så ikke en illusion? Er det ikke sådan, at statsministeren under alle omstændigheder i enhver situation i så fald ville gribe ind? Var det den forståelse af den fri forhandlingsret og den fri konfliktret, der lå i hele retorikken, da det faglige demokrati blev ført på bane, da man lavede ændringer i forligsmændsloven for små halvandet år siden? Var det de argumenter, der blev ført frem?

Er det ikke sådan, at statsministeren siger: Vi vil under alle omstændigheder altid gribe ind, og er det så ikke det, der virker tilbage og gør, at parterne faktisk ikke er i stand til at løse problemerne, fordi de hver især venter, at regeringen griber ind for dem?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Når arbejdsmarkedets parter møder op på arbejdsministerens kontor og med alvorligt sind og beklagelse efter beklagelse reelt fortæller arbejdsministeren, at de ikke kan klare det, hvad tror fru Jette Gottlieb så, en regering må gøre? Man siger måske ikke med rene ord: Så må I klare det, det vedstår jeg, men somme tider kan man ikke nøjes med alene at lytte til

de ord, der bliver sagt, man må også turde drage konsekvensen.

Jeg er nødt til at sige, at regeringens valg var reelt. Skulle vi lade stå til i en uge til, så endnu flere mennesker blev ramt på en fuldstændig urimelig måde, og alligevel være nødt til at gribe ind i næste uge, eller skulle vi gøre det nu med den sikkerhed, at samfundet kunne komme i gang igen på god vis, samtidig med at vi kunne tegne et familiepolitisk og et feriefri-dagsmæssigt perspektiv på en omkostningsmæssigt ansvarlig måde?

Vi valgte det sidste, og jeg er sikker på, at Enhedslisten inderst inde godt ved, at ethvert samfund af dansk model selvfølgelig altid må have et samspil mellem arbejdsmarkedets parter ansvar og en ansvarlig regering. Det svinger lidt, men den danske model, inklusive arbejdsmarkedets parter ansvar og den fri forhandlingsret, er intakt, vil jeg sige til fru Jette Gottlieb. Det vil morgendagen og de efterfølgende dage også vise.

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan forstå på statsministeren, at han indleder med den klare præmis, at fri forhandlingsret er noget fundamentalt. Hvis man fastholder denne udtalelse og kombinerer den med det, som fru Jette Gottlieb var inde på, nemlig at vi for halvandet år siden oplevede en revision af forligsmandsloven, hvor den daværende arbejdsminister, fru Jytte Andersen, klart udtalte, at nu skulle det faglige demokrati styrkes, nu skulle der være mere råderum til arbejdsmarkedets parter, og nu skulle der være mere magt til dem, der var på arbejdsmarkedet, hvis man fastholder de to præmisser, kan vi altså i dag konstatere, at der ikke længere er noget fagligt demokrati.

Jeg har forstået statsministeren sådan, at der ikke skal anvendes bestemte kriterier for indgreb, men løbende efter forgodtbefindende. Er det konklusionen?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Nej, det er det ikke, kan jeg sige til hr. Søren Kolstrup. Undskyld, jeg siger det, men en lille smule historie: Det er mere end ti år siden, at der sidst var en storkonflikt i dette land. Hvis vi kigger ud i verdenssamfundet og i Europa, kan man se, at man de fleste steder har en helt anden tradition, som jeg ikke synes er særlig sympatisk. Skal vi nu ikke komme ned på jorden.

Revisionen af forligsmandsloven var et udtrykkeligt, enigt ønske fra arbejdsmarkedets parter, og den har intet med denne situation at gøre. Når DA og LO kommer med hinanden og siger: Vi ønsker en ændring af forligsmandsloven, er det traditionen, at vi følger det op. Omvendt: Hvis én af parterne gør det, siger vi, at det kan ikke fungere. Det ligger der i den danske model, og det har intet med den nuværende situation at gøre.

Siden septemberforliget i 1999 har vi haft et af de mest velfungerende arbejdsmarkeder i Europa og i verden med en forligsmandslov, der så bliver revideret undervejs. I langt, langt de fleste situationer kan arbejdsmarkedets parter løfte opgaven, men en gang imellem med godt ti års mellemrum sker det, at det ikke går, at kæden springer af cyklen, og så må vi andre påtage os vores ansvar. Det er det, der er sket nu, og det er der heldigvis et flertal i Folketinget, tror og håber jeg på, der vil være med til.

Tom Behnke (FP):

Jeg kunne forstå på en udtalelse fra statsministeren tidligere i dag, at han ikke forventer, at der bliver yderligere ballade i samfundet, og at det indgreb, som regeringen her har lagt op til, skulle forhindre, at der bliver yderligere ballade. Men sagen er jo, at en række fagforeningsfolk har sendt det klare signal, at hvis regeringen griber ind, vil der for alvor blive ballade. Spørgsmålet er derfor, om statsministeren her kan uddybe, hvorpå han bygger det, at han ikke forventer, at der bliver nogen form for ballade.

Det andet spørgsmål er selvfølgelig, at når der så bliver ballade – det må vi jo forudse, at der gør – hvor hårdt har regeringen så tænkt sig at skride ind for at genoprette ro og orden i samfundet?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg tror ikke, der bliver ballade, det må jeg sige. Vi lever i et moderne samfund med masser af følsomme funktioner, som vi selvfølgelig skal tage hensyn til fortsat kan fungere.

Vi har fundet en model for et indgreb, der tilgodeser de brede lønmodtagergruppers ønske om flere feriedage og mere hensyn til børnefamilierne, en god løsning alt taget i betragtning. Det skulle ikke have været os, der skulle have fundet den, det skulle arbejdsmarkedets parter helst selv have gjort, men slutresultatet er jo et perspektivfyldt budskab til de mange, mange lønmodtagere.

Når vi så samtidig er i den situation, at vi konkurrencemæssigt holder os på måtten, så virksomhederne er i en situation, der omkostningsmæssigt er den samme som det, der var aftalt, kan vi altså sige til erhvervslivet: Desværre kunne jeres arbejdsgiverorganisation sammen med fagbevægelsen ikke finde løsnin- gen, så vi måtte finde den, og vi kan sige til lønmodtagerne: Desværre kunne fagbevægel- sen sammen med arbejdsgivermodparten ikke finde den løsning, der skulle til, og så måtte vi finde den.

Af disse grunde tror jeg ikke på, at vi får megen ballade. Jeg tror, at fornuften og per- spektivet vil vinde fremgang og tilslutning.

Holger K. Nielsen (SF):

Statsministeren har så travlt med at sige, at der nærmest vil ske et sammenbrud af hele sam- fundet, hvis vi ikke griber ind nu, og at der er masser af eksempler. De eksempler går jeg ud fra vi får uddybet, når lovforslaget kommer til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Men vil statsministeren ikke give mig ret i, at man har set en fantastisk disciplin fra fagbevæ- gelsens side under denne konflikt. Den har givet mange dispensationer. Der har været flek- sibilitet i forhold til de samfundshensyn, man også må tage i en sådan konflikt.

Der bliver nævnt dyrevelfærd. Når man f.eks. taler om kyllinger, er det så ikke korrekt, at der ikke er søgt om dispensation fra producenter- nes side? Er det ikke korrekt, at dyrevelfærds- problemet har lige så meget at gøre med de uetiske forhold, man opdrætter dyr på i land- bruget, og at det i virkeligheden er en afsløring af, at der er nogle fuldstændig vanvittige pro- duktionsforhold i landbruget, således at kyllin- ger bare skal gå få dage over det tidspunkt, hvor de ellers skulle have været slagtet, for at der bliver et fuldstændigt kaos; de træder hin- anden ihjel osv.?

Burde regeringen ikke også have det i bag- hovedet i stedet for også her at tage parti for de kritikere, der siger, at nu skal vi have et ind- greb, at vi ligesom bare skal varetage arbejds- givernes interesser?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg er sikker på, at når hr. Holger K. Nielsen får det tænkt ordentligt igennem – jeg indrømmer, det kom lidt pludseligt – er han enig i, at når det nu ikke kan være anderledes, at ingen, ingen er tjent med at forlænge den pine, der er

i gang, så er det indgreb, vi i dag lægger op til, faktisk et meget klogt indgreb, et meget ansvar- ligt indgreb, et indgreb, der har perspektiv for lønmodtagerne, og et indgreb, der er omkost- ningsmæssigt ansvarligt i forhold til virksom- hedernes konkurrenceevne.

Hr. Holger K. Nielsen må betænke, at dette indgreb sikrer danske lønmodtagere to ekstra feriefridage i forhold til det, de har i dag, og tre børnefamiliedage for forældre, der har børn under 14 år. Samtidig er erhvervslivet sikret omkostningsneutralitet i forhold til mæglings- forslaget. Omkostningerne er ikke nul, som hr. Jes Lunde var inde på før, der er en omkost- ningsstigning, som lige ligger inden for det, der kan forsvares.

Jeg må sige til hr. Holger K. Nielsen, at det er et nødvendigt indgreb. Det er ikke noget, vi gør af lyst, det er noget, vi gør af nødvendighed. Men når det er sagt, må det også siges, at det også er et klogt indgreb, der på en fornuftig facon imødekommer begge parters synspunk- ter.

Dyrevelfærden skal vi regulere gennem lov- givning i øvrigt i de kommende år. Det er jo forslag, der skal behandles her i Tinget, og det har ikke direkte noget med den aktuelle situa- tion at gøre.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen som sidste medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke, statsministeren besvarede det helt afgørende spørgsmål, som fru Jette Gottlieb stillede.

Statsministeren var selv inde på den danske model, som han kalder den. Jeg vil godt bede statsministeren forklare, hvad der er tilbage af den danske model, altså den fri forhandlingsret, hvis dette indgreb nu bliver vedtaget her i dag og i morgen. Hvad er der så tilbage? Hvad vil det fremover være muligt at gøre i en konflikt? Det vil jo ikke være muligt at føre en konflikt. Strejkeretten vil reelt være ophævet, for hvis man foretager dette indgreb, er der givet et sig- nal fra Folketinget om, at en konflikt ikke kan få lov til at køre. Selv om fagbevægelsen giver alle de nødvendige dispensationer, og selv om man sørger for, at der ikke opstår livstruende situa- tioner, vil det være sådan, at regeringen vil gri- be ind, vælge arbejdsgivernes side, varetage arbejdsgivernes interesser og endog begynde at

tage penge fra statskassen til at betale det, som arbejdsgiverne burde have betalt.

Hvordan vil statsministeren sandsynliggøre, at der efter dette indgreb fremover vil være noget her i Danmark, som kan kaldes den fri forhandlingsret?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Et lille stykke historie en gang til for hr. Keld Albrechtsen: Det er 13 år siden, vi sidst havde en storkonflikt i Danmark, 13 år, i 1985. Jeg synes ærlig talt, det er acceptabelt, for nu at dæmpe sprogbruget lidt.

Vi har fredelige forhold i Danmark, der er så robuste, at vi, når vi sammenligner os med andre lande, har et enestående samfund, også på arbejdsmarkedet, og selvfølgelig går alting da ikke i stå på arbejdsmarkedet efter dette indgreb, og parternes ansvar fjernes ikke.

Vi ved jo godt, at der hver eneste dag løses tusindvis af større eller mindre spørgsmål ude på arbejdspladserne i forhandlinger mellem parterne, mellem tillidsmand og ledelse. Skal vi ikke se i øjnene, at dette indgreb med det perspektiv og den ansvarlighed, der er i det, meget vel kan betyde, at der igen kommer til at gå mange, mange år, inden vi kommer i sådan en situation, og jeg håber, det slet ikke sker. Arbejdsmarkedet skal nok fungere.

Og en ting til synes jeg er vigtig at lægge mærke til: Regeringen har lagt megen vægt på, at den i dette indgreb respekterede forligsmandens arbejde i forbindelse med mæglingforslaget. Oven i mæglingforslaget er der så lagt den forøgede frihed, som lønmodtagerne har signaleret de ønskede.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 15

Kristian Jensen (V):

Jeg er enig med et par af de forrige talere i, at det både er en interessant og en alvorlig dag, men hverdagen vender jo tilbage, og en af de vigtigste opgaver for os her på Christiansborg er at sikre nogle tidssvarende rammer og en god infrastruktur, der giver mulighed for en positiv udvikling, og i den forbindelse er vejnettet en vigtig brik.

Trafikministeren er citeret for at sige, at den sidste motorvej i Danmark er bygget, og har i sin politik lagt op til, at den aftalte udbygning

af det danske vejnet alene skal ske som motortrafikveje med ringere fremkommelighed og større uheldsfrekvens til følge.

Er statsministeren enig med trafikministeren i, at vejnettet kun skal udvides til motortrafikstandard, herunder at den aktuelle udbygning af rute 18, Holstebro-Herning-Vejle, skal nøjes med at være af motortrafikvejstandard og ikke af motorvejstandard?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det var noget af et spring. Nu er vi ligesom hjemme igen.

Trafikministerens forslag om en motortrafikvej på den strækning, som spørgeren omtaler, er baseret på de trafiktællinger og den trafikprognose, som Trafikministeriet har anvendt ikke blot på denne strækning, men på alle andre strækninger i landet.

Vi kan altså ikke lave særlige trafiktællinger og særlige trafikprognoser, selv om det er i vores fælles valgkreds. Vi er nødt til at anvende de samme metoder, den samme analyse, den samme prognosemetode, uanset om det er en strækning fra Odense til Svendborg, vi taler om, eller det er en strækning ovre i vores fælles valgkreds. Hvis vi er enige om det, er vi også enige i konklusionen.

Vi stod jo med en trafikprognose, der betød, at vi frem til år 2010 ikke engang havde nået halvdelen af den trafikbelastning, der med rette kan begrunde en motorvej.

Således, må jeg sige til hr. Kristian Jensen, er svaret.

Kristian Jensen (V):

Nu snakkede statsministeren om et spring, og i trafikpolitikken er der noget, der kaldes et trafikspring, som man også kunne have med ind i trafiktallene.

Jeg vil gerne understrege, at lige signalværdien i anlægget af en motorvej er meget betydningsfuldt, og jeg vil derfor gerne spørge statsministeren, om det er udtryk for en speciel nedprioritering af Midt- og Vestjylland, når regionen kan fremvise trafiktal, der viser lige så meget trafik som andre egne, der har fået deres motorvej, mens Midt- og Vestjylland stadig væk holdes uden for motorvejsnettet.

Og jeg stiller mig undrende over for statsministerens svar, når jeg tænker på den overskrift, der var i et lokalt dagblad efter et møde, statsministeren havde i februar måned 1993, hvor der stod: »Den nye regering vil gennemføre de

planlagte motorvejsprojekter uden så meget som én times forsinkelse.« Har statsministeren glemt det løfte, eller har statsministeren tænkt sig at leve op til det løfte?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Jeg har altid været af den opfattelse, vil jeg sige til hr. Kristian Jensen, at det vigtige ikke er, hvad man kalder tingene, men hvordan de fungerer.

For mig er det ikke vigtigt, om det hedder en motorvej eller en motortrafikvej. For mig er det vigtige, at der til enhver tid er den trafikbetjening, der er behov for, og derfor har jeg for ganske nylig skrevet både til erhvervslivet og til den lokale LO-organisation, at vi kan bekræfte, at når der er behov for trafikbetjening, veje eller kollektiv trafik, vil det blive indrettet på en sådan måde, at det også imødekommer vores fælles regionsbehov. Det gælder i dag, og det gælder i fremtiden.

Derfor er der ingen grund til, at hr. Kristian Jensen fortvivler. Det forhold, at vi nu lægger op til en motortrafikvej, skal man ikke tage som udtryk for, at verden er uforandret 100 år frem. Hvis der opstår et stærkere behov over tid, vil regeringen selvfølgelig også tage hensyn til det i den videre vejbyggeaktivitet.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge statsministeren i forlængelse af spørgeren:

Når statsministeren nævnte Odense-Svendborg, tror jeg ikke, at der er nogen, der har taget endelig stilling til, hvad resultatet skal blive.

Men vil statsministeren ikke bekræfte, at det er uklogt af en trafikminister, når der foregår en VVM-undersøgelse, som alle parter, kommuner, amter osv., venter på, så måske af ideologiske årsager at komme med den slags meldinger om, at vi er færdige med at bygge motorveje i Danmark.

Når alle andre parter går og venter på undersøgelsen for at få vurderet den samlede situation, er det så ikke uklogt i en sådan situation at komme med den slags meldinger?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg er sikker på, at trafikministeren inden længe meget gerne kommer til en trafikpolitisk debat.

Jeg kan sige, at det, trafikministeren har givet udtryk for, jo er med indirekte reference til regeringsgrundlaget, hvor der står, at vi selvfølgelig skal tilgodese trafikbetjeningen under

fuld respekt for de miljöhensyn, vi også skal tage. Der står også i regeringsgrundlaget, at vi meget gerne ser en udbygning af den kollektive trafik, fordi det nu har de miljømæssige fordele i sig, det har.

Jeg synes ikke, at jeg vil gå længere i dag, for lad os dog ikke begynde at skændes om, hvorvidt det skal hedde det ene eller hedde det andet. Lad os prøve at kunne mødes om at gøre tingene også trafikmæssigt sådan, at det er bæredygtigt på en fornuftig måde. Så finder vi nok også ud af alle de praktiske delstrækninger rundt omkring i vores udmærkede samfund.

Arne Melchior (CD):

I sit svar til hr. Kristian Jensen sagde statsministeren, at han såmænd var ligeglad med, om det hed motorvej eller motortrafikvej, og at det jo ikke er navnet, det drejer sig om.

Statsministeren kan ikke være ubekendt med, at en motorvej sikkerhedsmæssigt er langt den bedste, og derfor går jeg ud fra, at statsministeren og regeringen vil mene, at overalt, hvor der er så meget trafik, at det i øvrigt er rimeligt, er det altså en stor fordel at have en rigtig udbygget motorvej frem for en motortrafikvej.

Desuden mener jeg ikke, at vi her skal kritisere den ikketilstedeværende trafikminister, og det er vel sådan, at det ikke behøver noget svar, for vi ved jo begge og alle sammen, at det altså er Folketingets flertal, der bestemmer, hvilke veje der skal bygges hvor og hvornår, og sådan vil det vel også være efter denne dag.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det er flertallet, der bestemmer. Heldigvis. Og der er vel også god grund til at sige, at der, hvor der måtte være et trafikbehov, der kan begrunde motorvejsstrækninger, må vi selvfølgelig løfte sådan en opgave, og andet har trafikministeren heller ikke givet udtryk for, sådan som jeg har opfattet hende.

Det er vel også i politik sådan, at når vi kigger på tingene i et perspektiv, må vi også fortælle, hvad for en hovedprioritering vi ser der er et stort behov for lige nu, og jeg tror, at man skal opfatte trafikministeren og regeringens signal derhen, at den hovedprioritering vi kan se – jf. også vores diskussion om den kollektive godstrafik – er, at vi skal hjælpe hinanden til at få tingene til at fungere bedre.

Dermed, vil jeg sige til hr. Arne Melchior, har jeg ikke hverken følelsesmæssigt eller reelt sagt noget negativt om vejtransporten; den har selv-

følgelig sin berettigelse, præcis som den kollektive trafik har.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 16

Frank Dahlgaard (KF):

Tre uger før folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten må det være tilladt at stille et spørgsmål, der er relateret dertil, og det drejer sig om personkontrollen ved grænsen, og det konkrete spørgsmål til statsministeren er:

Hvis det bliver et ja til Amsterdam den 28. maj, kan det danske Folketing så i fremtiden frit beslutte, at Danmark skal genindføre personkontrollen ved den danske grænse? Med andre ord: Er Amsterdamtraktatens bestemmelser og den måde, Danmark er inkorporeret i dem på, overstatslige eller mellemstatslige?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det ligger fuldstændig klart, at Danmark med hensyn til det spørgsmål, der drejer sig om grænsen, har et mellemstatsligt samarbejdsforhold til de andre EU-lande. Det er udtrykkeligt slået fast i protokollen til Amsterdamtraktaten, der jo – som jeg også har lovet hr. Frank Dahlgaard – indeholder de fire forbehold.

De fire forbehold står uændret før, under og efter konferencen om Amsterdamtraktaten – det ved hr. Frank Dahlgaard også godt – og det betyder, at allerede deri ligger svaret på hr. Frank Dahlgaards spørgsmål: Danmark har et mellemstatslig forhold til sine samarbejdspartnere også i det spørgsmål. Det er den direkte konsekvens.

Og det er jo derfor, jeg er så glad for Amsterdamtraktaten, for den er jo et ærligt svar på det, der var befolkningens signal til os både ved folkeafstemningen i 1992 og ved folkeafstemningen i 1993.

Befolkningen sagde til os: Nu må det ikke gå stærkere, end at vi kan følge med; befolkningen sagde til os: Nu må I passe godt på de fire forbehold; og befolkningen sagde til os: Sørg for at koncentrere jer om at få løst de spørgsmål, vi har brug for at få løst: beskæftigelsen, miljøet, kriminalitetsbekæmpelsen og over tid et fornuftigt samarbejde om flygtningespørgsmål. Så enkelt er det.

Amsterdamtraktaten er en utrolig fornuftig traktat, og som jeg sagde før, er den mere dansk

og nordisk orienteret end sin forgænger. Og den er i virkeligheden det bedste svar på den sunde skepsis, som der jo er i visse dele af befolkningen, og også på den stærke skepsis, som der i dag er hos hr. Frank Dahlgaard.

Så hvis hr. Frank Dahlgaard virkelig vil have oplysning og have opfyldt sine hedeste ønsker, kan jeg kun sige: Læs Amsterdamtraktaten og stem ja! Det er det bedste svar, der findes.

Frank Dahlgaard (KF):

Tak for svaret! Det var interessant, for svaret var jo et ja fra statsministerens side til, at Folketinget i fremtiden frit kan beslutte, at Danmark skal genindføre personkontrollen ved grænsen, altså varigt og ikke sådan, som der står i Amsterdamtraktaten: at i perioder med specielt pres kan man i op til 6 måneder efter tilladelse fra Kommissionen, og hvad der ellers står, men altså varigt genindføre personkontrollen ved grænsen, sådan som mit spørgsmål lød.

Derfor vil jeg gerne lige have præciseret, om statsministeren har svaret på det, som jeg i hvert fald gerne ville have spurgt om, nemlig om statsministeren – under forudsætning af, at der bliver stemt ja den 28. maj og vi kommer mere end 5 år frem i tiden, hvor man jo efter Amsterdamtraktaten skulle være nået til enighed om disse grænseregler og personkontrolleregler – også til den tid kan sige ja til, at Folketinget derefter frit og mellemstatsligt kan beslutte, at Danmark varigt skal genindføre personkontrollen ved grænsen.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Danmark har sine forbehold, også når det gælder det retlige og det indre samarbejde, og Danmark har en nordisk pasunion og et velfungerende samarbejde med Norge, Sverige, Finland og Island. Og den danske regering har sagt fra starten, at vi i Danmark lægger meget stor vægt på, at den nordiske pasunion også i fremtiden, efterhånden som samarbejdet bliver udvidet, kan fungere, og jeg ville altså nødig ved at lytte for meget til hr. Frank Dahlgaard komme i den situation, at jeg måtte sige til fru Rasmussen: Beklager, du er altså nødt til at tage pas med til Sverige.

Det var måske mere til at leve med, hvis det var omvendt – nej, det skal vi ikke tale højt om, det beder vi om at få slettet af protokollen – men det siger selvfølgelig sig selv, at for almindelige mennesker er det at foretrække, at de

nogenlunde fornuftigt kan gøre deres rejser og deres indkøb på begge sider af grænsen.

Og når dertil kommer, at kriminalitet nu om stunder er blevet international og grænseoverskridende med alt, hvad vi har set af eksempler på seksuel børnemishandling i forbindelse med børneporno, hvidvaskning af sorte penge og menneskesmugling, kan det da ikke nytte noget, at vi sidder herhjemme i vores lille land og siger: Det vil vi sandelig ikke kende noget til. For det er her jo, og så må vi virkelig lægge kræfterne sammen og bekæmpe det på effektiv vis, og det er det, det går ud på.

Anden næstformand (Henning Grove):
Sidste spørger: hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tror altså nok, vi er klar over, at statsministeren er begejstret for Amsterdamtraktaten og for EU-samarbejdet i almindelighed, men faktum er, at statsministeren har svaret fuldstændig udenom på det spørgsmål, der er stillet. Og da jeg synes, det er et utrolig interessant spørgsmål, hr. Frank Dahlgaard rejser, kunne jeg egentlig godt tænke mig, at statsministeren svarede utvetydigt på det i stedet for at snirkle sig ind i en masse bortforklaringer, nemlig om Danmark – uanset om samarbejdet er mellemstatsligt eller overstatsligt – på udvalgte områder i forhold til traktatgrundlaget kan vælge at springe ud af dette samarbejde.

Sagen er jo, at med Amsterdamtraktaten indskrives Schengenaf-talen i EU's traktatgrundlag. Og den måde statsministeren så siger at hr. Frank Dahlgaard fortolker det på, er, at ifølge hr. Frank Dahlgaard kan vi efterfølgende springe ud af det mellemstatslige samarbejde, der er om Schengen, og som er en del af EU's traktatgrundlag. Men hvordan i alverden dét skulle foregå, kunne jeg godt tænke mig at høre fra statsministeren.

For er sandheden ikke, at når Schengen er en del af EU's traktatgrundlag og Danmark både er medlem af Schengen og af EU, kan vi ikke uafhængigt af de andres holdning til det, altså uden en regeringskonference, melde os ud af Schengensamarbejdet igen og dermed genindføre grænsekontrollen?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Med hensyn til alt det dér med Schengen og traktater og springen ind og springen ud og søjlespring, og jeg ved ikke hvad: Det er slet ikke så kompliceret; det er meget enkelt, og jeg kan godt forstå, at der i store dele af befolkningen af og til er en vis hovedrysten: Hvad er det dog, de taler om derinde? Schengen og traktater og søjlespring.

Lad os nu komme ned på jorden og tale om, hvad det virkelig handler om: Det handler om, at der er en række kriminalitetsproblemer, som Danmark ikke kan bekæmpe alene, og som vi samarbejder med nogle andre lande om.

Og så spørger hr. Kristian Thulesen Dahl, om vi kan springe ud eller ikke kan springe ud af det, vi kalder Schengen – Schengen er jo en lille by nede i Europa, som har været plaget af en række krige, og som har lagt navn til den aftale, der jo i virkeligheden handler om, at vi får en udvidelse af den nordiske pasunion, som vi har haft i 40 år, så den også omfatter de andre lande, og det er jo meget fornuftigt – og svaret er:

Danmark har en mellemstatslig aftale med 14 andre lande, og de 14 andre lande har valgt et fælleseuropæisk samarbejde som deres samarbejdsform, og vi har valgt et mellemstatsligt samarbejde som vores samarbejdsform, og det er derfor, vi her i Folketinget har tiltrådt en såkaldt konvention, for en konvention er mellemstatslig.

De andre lande har så valgt at flytte Schengenaf-talen ind i traktaten, men det vedrører jo ikke os, for vi har vores undtagelser, og de undtagelser er befolkningens, og det er befolkningen i Danmark, der bestemmer over dem, også i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

B. Spørgetiden

Spm. nr. S 214

1) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil regeringen sikre, at der indsættes et dansk forbehold i Amsterdamtraktaten, således at der skabes overensstemmelse mellem grundloven, som den er fortolket af Højesteret, og Amsterdamtraktaten?«

Skriftlig begrundelse

I Amsterdamtraktatens protokol om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, punkt 2, hedder det:

»... de principper for forholdet mellem national lovgivning og fællesskabslovgivning, som Domstolen har udviklet, berøres ikke...«.

I modsætning til i den tidligere traktat er der herved for første gang sket en traktatfæstelse af det såkaldte forrangsprincip, der hidtil alene er fremgået af EF-Domstolens retsskabende praksis.

Europa-Parlamentet har for nylig udtalt, at der hermed er sket en realitetsændring i det traktatmæssige grundlag, idet forrangsprincippet hermed bliver en del af det traktatmæssige grundlag.

I sin dom af 6. april 1998 har Højesteret under præmis nr. 9.2 og 9.6 bl.a. udtalt følgende:

»Det kan ikke i medfør af § 20 overlades til en international organisation at udstede retsakter eller træffe afgørelser, som strider mod bestemmelser i grundloven, herunder dennes frihedsrettigheder. Rigets myndigheder har nemlig ikke selv en sådan beføjelse.«

Samt:

»Danske domstole må derfor anse en EF-retsakt for uanvendelig i Danmark, hvis der skulle opstå den ekstraordinære situation, at det med den fornødne sikkerhed kan fastslås, at en EF-retsakt, der er opretholdt af EF-Domstolen, bygger på en anvendelse af Traktaten, der ligger uden for suverænitetsafgivelsen ifølge tiltrædelsesloven.«

Keld Albrechtsen (EL):

Når jeg har stillet dette spørgsmål til statsministeren og gerne vil have det besvaret i dag, er det jo, fordi et stort flertal i Folketinget i morgen vil vedtage loven om Amsterdamtraktaten, og fordi Amsterdamtraktaten er i modstrid med den dom, som Højesteret forleden afsagde.

For det er jo sådan i Amsterdamtraktaten, at der blev det fastslået, at EF-Domstolen går forud for dansk ret, og at det er EF-Domstolens afgørelse, der gælder, hvis der er uenighed mellem EU og et medlemsland. Men Højesteret har jo sagt, at der kan være tilfælde, hvor EF-domme og EF-retsakter ikke kan komme til at gælde her i Danmark, fordi de strider mod grundloven.

Derfor vil jeg bede statsministeren forklare, hvordan man vil få bragt det i overensstemmelse med Højesterets dom.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg ser intet behov for ændringer i de eksisterende forhold. Højesteret har vanen tro formuleret en overordentlig klog, klar og præcis dom, som ikke giver regeringen anledning til at ændre sin praksis og heller ikke giver regeringen anledning til yderligere initiativer.

Keld Albrechtsen (EL):

Så vil jeg godt spørge statsministeren, om det ikke er korrekt, at i Amsterdamtraktatens protokol om det såkaldte nærhedsprincip – som jo altså ikke handler om nærhed – slås det fast, at de principper for forholdet mellem national lovgivning og fællesskabslovgivning, som Domstolen har udviklet, ikke berøres, altså at det godkendes, at EF-Domstolen er den øverste myndighed i EU, og at hvis der bliver modstrid eller uenighed, så gælder EF-Domstolens afgørelser og ikke den danske regerings eller Folketingets eller Højesterets.

Det er da et problem, som regeringen ikke kan tillade sig bare at feje ind under gulvtæppet, og jeg kan slet ikke forstå, at man er indstillet på i morgen at vedtage en lov, som ikke tager højde for, at der her er en direkte modstrid mellem, hvad Højesteret har fastslået, og det, der står i Amsterdamtraktaten. Men jeg vil spørge statsministeren, om han er klar over og enig med mig i, at Amsterdamtraktaten indeholder det problem, altså om statsministeren er klar over, at Amsterdamtraktaten fastslår, at EU-retten har ubetinget forrang frem for dansk ret.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det fornemme ved Højesterets dom var jo netop, at den anfægtede det synspunkt, der ellers har været gældende siden 1964, nemlig at EF-retten automatisk har forrang for national ret, og utroligt nok er jeg enig med statsministeren i, at det var kloge ord fra Højesteret. Men samtidig må man vel sige – og det må regeringen vel også være enig i – at Højesteret ellers i den grad sendte spørgsmålet om grænsedragningen mellem EU-kompetence og national kompetence til hjørnespark, nemlig ud til et ansvar for politikerne at prøve at komme videre med, og derfor er mit spørgsmål til statsministeren:

Hvis regeringen vælger blot at læne sig tilbage og ikke at drage nogen som helst konsekvenser af Højesterets dom endsigende lade dens forhold til Amsterdamtraktaten vurdere af uafhængige eksperter, har man så i virkeligheden ikke gjort sagen en bjørnetjeneste og dermed lagt op til, at den måde, der kan komme en afklaring i de her spørgsmål på, kun er ved stadig flere retssager ved de danske domstole for om føje år at få Højesterets ord for, hvor grænsedragningen egentlig skulle drages?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl:

Sandhedens time kom, den dag Højesteret fremlagde sin dom, for den var krystallklar: en total frikendelse af regeringen. Og jeg troede herefter, at vi kunne berige hinanden ved at sige til hinanden: Nu vil vi ikke forplumre EU-debatten med nye juridiske spidsfindigheder, for nu har vi én gang for alle fået afklaret den scene, og nu vil vi altså ikke diskutere jura igen.

Vi har jo klarheden fra landets allerhøjeste juridiske myndighed på domstolsområdet, så skulle vi ikke sige til hinanden, at der ikke er mere tvivl på det område? Det synes jeg.

Hr. Kristian Thulesen Dahl fulgte så et spørgsmål op, som hr. Keld Albrechtsen stillede om nærhedsprincippet.

Lad mig slå fast, at Amsterdamtraktatens protokol om nærheds- og proportionalitetsprincipperne omhandler de nærmere betingelser for anvendelsen af de to principper.

Protokollen beskriver altså, hvordan EF's lovgivende institutioner i praksis skal bruge de to principper. Og man siger bl.a. herom i traktaten: »... de principper for forholdet mellem nationallovgivning og fællesskabslovgivning, som EF-Domstolen har udviklet, berøres ikke...«.

Protokollen forholder sig derimod ikke til de principper af retlig karakter, som Domstolen har udviklet.

Der er med andre ord ikke tale om en traktatfæstelse hverken af forrangsprincippet eller af de øvrige dele af Domstolens praksis, som i øvrigt omtales i nærhedsprotokollen.

Det er således fejlagtigt, at vi tillægger denne protokol større juridisk betydning, end den faktisk har. I dag er det retlige grundlag for forrangsprincippet EF-Domstolens praksis, og det vil det også være, når Amsterdamtraktaten er trådt i kraft.

Når juristerne derfor skal beskrive forrangsprincippet, må der således både i dag og i fremtiden henvises til EF-Domstolens praksis som den korrekte retskilde.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige til statsministeren, at jeg synes ikke, det er en spidsfindighed, om det er EF-Domstolen, der bestemmer her i Danmark, eller det er Folketinget. Det synes jeg ikke er en spidsfindighed; det synes jeg sådan set er ret vigtigt at vide på forhånd, inden man stemmer om Amsterdamtraktaten.

Men så vil jeg spørge statsministeren, om det ikke er korrekt, at en sådan protokol, altså den om det såkaldte nærhedsprincip, har fuldstændig samme retskraft og -virkning som selve traktatteksten.

Og jeg vil godt bede statsministeren bekræfte, hvad han faktisk også gjorde i det citat, han selv oplæste, at denne protokol, som er en del af traktaten, faktisk fastslår, at der gælder de principper, som Domstolen har udviklet. Tidligere har det været sådan, at det var Domstolens påstand, at Domstolen altid havde forrang. Nu bliver det skrevet ind i selve Amsterdamtraktaten. Jeg vil godt spørge statsministeren, om han ikke kan se, at det faktisk er en afgørende forskel, der her kommer ind.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for svaret.

Nu består en dom vel af to ting: hvorledes man forholder sig til selve skyldsspørgsmålet, og derudover også, hvad der står i præmisserne for dommen.

Det er jo fuldstændig rigtigt og har jo også været anerkendt raden rundt, at til selve spørgsmålet om, hvorvidt statsministeren overtrådte grundloven, da han underskrev Maastrichttraktaten, er det en frifindelse, men når det drejer sig om præmisserne, er der jo en lang række kommentarer fra Højesteret, som bl.a. har ført til en diskussion blandt i hvert fald nogle partier om, hvorvidt man skal åbne Europaudvalget for offentligheden, så den kan se, hvad der foregår. Det er en diskussion om, hvorvidt der i Amsterdamtraktaten er nogle problemer i forhold til præmisserne osv., og de spørgsmål må statsministeren da også tage dybt alvorligt.

Det, jeg kan forstå her i dag, er, at statsministeren fejler dem fuldstændig bort og siger: Det er en klokkeklar frifindelse, og derfor gider vi

ikke diskutere spørgsmålene omkring grundloven og spørgsmålene omkring jura længere. Er det ikke rigtigt, at det, Højesteret tog stilling til, jo ikke var Amsterdamtraktaten? Det blev Højesteret faktisk overhovedet ikke bedt om at vurdere på, og derfor er det politikernes ansvar at foretage den videre bearbejdning af præmisserne i dommen, som man skal i forhold til Amsterdamtraktaten. Er det ikke korrekt?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Jeg diskuterer gerne de juridiske aspekter af domstolens, Højesterets kendelse, og gerne præmisserne. Måske er det mere velegnet, at det sker med justitsministeren og gerne også i Retsudvalget eller andre fora.

Jeg opfatter højesteretsdommen og præmisserne som en anerkendelse, en accept, en konstatering af, at regeringen og de skiftende regeringer har holdt sig på den rigtige side i forhold til grundloven. Vi var enige om før, at der er Højesteret klar. Det er Højesteret også, når det gælder præmisserne.

Jeg synes, det er en overordentlig løfterig dom, vi her har, som til syvende og sidst vel også siger, hvad jeg lægger meget vægt på, at vi har domstolene i Danmark som sikkerhed for, at der til enhver tid, hvis der opstår tvivl, vil kunne komme en afklaring, og at man kan inddrage danske domstole, hvis man finder, at der er en situation under helt særlige omstændigheder, som det står i præmisserne. Hvis der er en særlig situation, så kan danske domstole tage stilling til et sådant tvivlsspørgsmål. Det synes jeg er meget vigtigt. Det opfatter jeg i virkeligheden som en håndsrækning, en understregning til danske borgere af, at vi er på den rigtige side, og at vi i det europæiske samarbejde ikke drukner, og at der naturligvis altid vil være en selvstændig stat, der hedder Danmark.

Med hensyn til det andet spørgsmål om forholdet mellem Danmark og dansk lovgivning efter Højesterets dom og forrangsprincippet kan jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at Højesteret har i dommen af 6. april 1998 udtrykkelig taget stilling til den situation, hvor EF vedtager og EF-Domstolen opretholder – det var også det, hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte lidt om – en retsakt, der ligger uden for grænserne af de beføjelser, som vi har overladt til EF. Hvis der med Højesterets egne ord – det var det, jeg før nævnte – foreligger en ekstraordinær situation, og skulle spørgsmålet om at anvende den retsakt i Danmark opstå, så vil danske domstole,

som jeg sagde det før, kunne anse retsakten for uanvendelig i Danmark. Det er altså en slags bolværk i Danmark for, at der ikke er noget, der forløber forkert, og at der ikke er noget, der går galt.

Højesteret tager derimod ikke stilling til forrangsprincippet anvendelse i Danmark i den situation, hvor en EF-regel, der ligger inden for grænserne af de overladte beføjelser, er i modstrid med en dansk regel. Her er der altså fortsat frit spil for de retslærde til at diskutere, hvad der er gældende ret. Og det er ikke en debat, som jeg ønsker at bidrage yderligere til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 314

Til statsministeren af:
Keld Albrechtsen (EL):

»Hvad er den danske regerings holdning til de tyske planer om en ny regeringskonference i 1. halvår af 1999 med henblik på en ny traktat, »Amsterdam II«?»

Skriftlig begrundelse

Ifølge Børsen den 30. april 1998 planlægger den tyske regering at give startskuddet til en ny regeringskonference under det tyske formandskab i 1. halvår 1999. Det oplyser den tyske Staatsminister (viceudenrigsminister) Werner Hoyer. Han siger til Børsen, at det handler om en ny traktatrevision, som vil nødvendiggøre endnu en dansk folkeafstemning.

Det er tydeligt, at Tyskland har vidtgående planer for en Amsterdam II-traktat. Det handler først og fremmest om, som det udtrykkes, at give unionen handlekraft. Det handler om størrelsen af Kommissionen, nye områder med flertalsbeslutninger og landenes stemmevægte i Ministerrådet. Det handler altså om at give de store lande og EU's institutioner mere magt på de små landes bekostning.

Hoyer åbner op for at også en række andre emner kan tages op på regeringskonferencen i 1999. Han nævner for eksempel et område som retssikkerhed. Dermed lægges formentlig op til nye tyske initiativer i retning af det overstatslige politisamarbejde.

Ifølge den konservative EU-ordfører Lene Espersen og ambassadør Niels Ersbøll er der ikke noget grundlovmæssigt krav om en ny folkeafstemning om Amsterdam II-traktaten, og ifølge Børsen siger Lene Espersen, at »det i det hele taget bør være slut med hele tiden at sende ansvaret videre til vælgerne«. Det er væsentligt at få afklaret, om det er regeringens agt at gennemføre Amsterdam II-traktaten uden folkeafstemning.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg stiller det her spørgsmål, fordi der i en artikel i Børsen den 30. april er oplysninger om, at den tyske regering til næste år ved denne tid vil indkalde til en ny regeringskonference, hvor der skal udarbejdes en ny unionstraktat, som vi altså så kunne kalde Amsterdam II-traktat.

Og jeg vil godt spørge statsministeren, hvad han mener om det tyske projekt, og om statsministeren mener, der skal være folkeafstemning i Danmark om en sådan Amsterdam II-traktat?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Der foreligger ikke et forslag fra Tyskland. En regeringskonference kan man ikke indkalde, hvis man ikke har et flertal af lande. Ingen af delene er til stede, derfor er spørgsmålet uaktuelt.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren: Ønsker den danske regering, at der skal indkaldes en sådan regeringskonference, som er omtalt i Amsterdamtraktaten? Eller skal statsministerens svar forstås som en antydning af – der lå jo en antydning af, at man måske ikke kunne samle tilstrækkelig opbakning til at indkalde en sådan regeringskonference – at den danske regering vil forsøge at blokere den tyske regerings forsøg på at få en sådan regeringskonference? Det ville unægtelig være interessant og en ganske ny melding fra den danske regerings side, hvis det var tilfældet. Men jeg tror ikke, det er tilfældet, og derfor vil jeg bede statsministeren svare seriøst på mit spørgsmål.

Hvad er den danske regerings holdning til indholdet i det, tyskerne ønsker, nemlig mere magt til de store lande, mere magt til de store lande på de små landes bekostning? Vi ved jo godt, at det er det, der vil blive et hovedtema på den regeringskonference. Vil den danske regering acceptere indkaldelsen af regeringskonfe-

rencen? Vil den danske regering acceptere overdragelsen af mere magt til de store lande på de smås bekostning? Og vil den danske regering underskrive og gennemføre en sådan Amsterdam II-traktat uden folkeafstemning her i Danmark?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det var egentlig et interessant svar, statsministeren gav, i betragtning af det, man kan læse i de protokoller, der følger Amsterdamtraktaten, hvor det jo lige præcis fremgår – det, vi jo alle sammen godt ved, og som vi ikke behøver at stå her og belære hinanden om – at man har skudt de institutionelle ændringer, der skal skabe rum for den store udvidelse, til hjørnespark.

Det ved alle og enhver, og det er derfor, man i en protokol jo ganske klart skriver, at man kan optage indtil fem nye lande i EU med Amsterdamtraktaten, og så er der blokeret for yderligere udvidelse, indtil man har haft en ny regeringskonference, hvor man giver de store lande mere magt som kompensation for, at de afgiver en kommissær til de nye medlemslande i første udvidelsesrunde.

På den baggrund og samtidig med, at statsministeren fremhæver Amsterdamtraktaten som udvidelsens projekt, Europas heling, fredens projekt og alle de ting, som statsministeren bryster sig af i debatterne for at få danskerne til at stemme ja den 28. maj, er det selvfølgelig interessant, at statsministeren ikke her i dag giver et klokkeklart firkantet svar, der hedder ja, på hr. Keld Albrechtsens spørgsmål om, hvorvidt Danmark vil støtte Tyskland i, at der kommer en ny regeringskonference.

I og med at statsministeren overhovedet skaber tvivl om det spørgsmål, er statsministeren jo samtidig også gået imod alt det, som statsministeren indtil dato har sagt, og som i øvrigt følger af Amsterdamtraktaten.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Man kan godt hygge sig med alle mulige avisartikler, alle mulige ideer, von hørensagen og planer, men der foreligger altså ikke en beslutning i den tyske regering, jeg er bekendt med. Der foreligger ikke noget forslag fra den tyske regering om ny regeringskonference. Det var det, jeg blev spurgt om. Det er det, jeg har svaret på.

Når det gælder påstande om, at de store lande vil tage noget fra de små, skal sandheden jo også frem i det samarbejde, vi har, og i det

samarbejde, vi vil få med Amsterdamtraktaten. Sandheden er jo, at der til små lande som Danmark er tildelt forholdsvis flere stemmer, end der er til store lande. Hvis vi alene skulle gøre det op i antal indbyggere i forhold til antal stemmer, jamen så skulle de store lande have langt flere stemmer, end de rent faktisk har i forhold til dem, vi har.

Vi har altså en form for solidarisk samarbejde, hvor man i virkeligheden tilgodeser de små lande meget, meget stærkere end de store. Det princip er da et godt princip. Det synes jeg da ikke vi skal ændre på. Og jeg glæder mig da meget over, at både Dansk Folkeparti og Enhedslisten også ofte fortæller det. Eller gør de? Skulle vi ikke fortælle den danske befolkning, at vi i Amsterdamtraktaten, som den nu tegner sig, har formidable muligheder for at forstærke vores miljøsamarbejde, takket være at vi har de gode stemmevægte mellem de store og de små, takket være at Danmark kan finde mange gode allierede til at højne miljøpolitikken i det europæiske samarbejde til gavn for os?

Vi har i Amsterdamtraktaten også et nærhedsprincip, som betyder, at der er en klar afgrænsning mellem det, vi skal koncentrere os om i det europæiske samarbejde, nemlig det, vi kun kan løse i det samarbejde og ikke alene, og så alt det andet – hvad der er langt det meste – vores egen politik, vores socialpolitik, pensionslovgivning, finanspolitik, skattepolitik. Alt det har jo altid været vores egen suverænitet, vores eget anliggende, og det vil også i fremtiden være sådan.

Derfor kan man godt spørge om, hvorvidt det ene eller det andet eller det tredje engagement vil blive til noget. Men det interessante er jo at forholde sig til Amsterdamtraktaten, og den er altså bedre end den, vi har. Og det er jo rigtigt, som hr. Kristian Thulesen Dahl siger det, at den giver basis for, at de nye lande, der har kæmpet så hårdt for det, kan blive medlem af den samme forening som os, og at vi dermed kan få en situation, hvor der ikke mere bliver krig i Europa. Det er jeg enig i.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg ved ikke rigtig, hvordan man skal spørge for at få statsministeren til at svare på de spørgsmål, der rejses, og ikke komme med en lang forklaring, der ligger helt ud over det, der er spurgt til.

Derfor vil jeg prøve at spørge statsministeren meget præcist om én ting på foranledning af dette spørgsmål, der drejer sig om den kommende regeringskonference i EU, den regeringskonference, som er en nødvendighed som følge af Amsterdamtraktaten, hvis Amsterdamtraktaten bliver ratificeret bl.a. af Danmark, som statsministeren håber den bliver, og som Dansk Folkeparti håber den ikke bliver. Hvis den bliver ratificeret, hvornår skal den regeringskonference, der er en konsekvens af det, holdes? Hvornår skal den efter statsministerens overbevisning, regeringens overbevisning, holdes?

Og hvis den regeringskonference ender med, som det jo fremgår af protokollen til Amsterdamtraktaten, at der bliver institutionelle ændringer i retning af, at de store EU-lande skal have forholdsmæssig mere magt end Danmark af i dag, vil statsministeren, hvis det er ham, der er in charge til den tid, så garantere, at det så bliver besluttet i Danmark ved en dansk folkeafstemning?

To meget klare spørgsmål, der må kunne svares klart på.

Keld Albrechtsen (EL):

Statsministeren har ikke kendskab til de overvejelser, der foregår i den tyske regering, selv om alle andre nu kender dem.

Jeg vil godt spørge statsministeren, om den danske regering i god tid inden folkeafstemningen den 28. maj vil rette henvendelse til den tyske regering og sørge for, at de danske vælgere kan få klar besked dels, om de tyske planer er en realitet, som det fremgår af Børsen, og dels, om det er korrekt, som det også fremgår fra den tyske viceudenrigsministers side, at det handler om at ændre stemmevægtene til ugunst for de små lande.

Så kan statsministeren jo passende også besvare spørgsmålet, om det skal til folkeafstemning i Danmark, eller om man, hvis man stemmer ja til Amsterdamtraktaten, dermed allerede i realiteten også har godkendt resultatet af en sådan ny regeringskonference.

Jeg håber, statsministeren nu vil prøve at gå ind og besvare de spørgsmål, vi stiller, og så kan vi jo tage den generelle debat . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Albrechtsen, nu er det femte eller sjette gang, man overtræder taletiden.

Keld Albrechtsen (EL):
Undskyld, hr. formand.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Der var to spørgsmål. Det første er: Hvornår skal der være en ny regeringskonference? Svaret er: Det er der ingen, der kan svare på, for det afhænger jo af: Hvornår bliver land nr. 5 medlem? Det er der heller ingen, der kan svare på. Det afhænger fuldstændigt af, hvorledes og hvor hurtigt de nye ansøgerlande, dvs. de fem første, kommer i gang med at leve op til de fælles ønsker, vi har, om et bedre miljø i de nye lande og om generelt bedre forhold i de nye lande, som vi selvfølgelig også skal hjælpe med at få en bedre fremgang.

Jeg mener, der er meget at gøre både i Polen, i Ungarn, i Tjekkiet og i de baltiske lande. Der ligger en stor opgave foran os, som vi virkelig tager alvorligt. Man kan jo se på vores indsats i Østersøområdet i forhold til de baltiske lande og på vores gode samarbejde med Polen. Men selv Danmarks gode indsats taget i betragtning tror jeg ikke, at der er nogen, der seriøst kan sige, at det sker i år 2000 og et bestemt år, for det vil selvfølgelig helt afhænge af, hvornår man når til det miljøstadium, til de gode miljøvilkår, som Amsterdamtraktaten stiller krav om, og hvornår vi når dertil, at f.eks. den polske industri kan klare sig i konkurrencen med de andre lande inden for det nuværende EU.

Svaret på spørgsmålet er faktisk, at det er der ingen, der rigtig kan sige, men man kan sige én ting: det afhænger af, hvor gode er vi til at samarbejde med bl.a. Polen, og hvor gode man er i Polen til at gøre de fremskridt, den almindelige polske befolkning har krav på, og som vi selvfølgelig har en interesse i. Vi skal nok leve op til vores del af ansvaret, for jeg er sikker på, at når Polen eller Ungarn eller Tjekkiet eller Baltikum er blevet medlemmer af vores forening, vil det være en kæmpefordel for os alle sammen og også for det danske samfund, både beskæftigelsesmæssigt og erhvervsmæssigt.

Så står der i øvrigt ikke nogen steder i traktaten, at de store lande skal tage noget fra de små lande. Traktaten indeholder klare stemmewægte, der, som jeg sagde før, tilgodeser de små lande forholdsmæssigt mere end de store.

Keld Albrechtsen (EL):
Vi får jo ikke noget svar fra statsministeren i dag på de spørgsmål, vi stiller, så jeg forstår nu, at det kan vi godt opgive. Det er en sag, stats-

ministeren ikke ønsker at drøfte med Folketinget og vælgerne på denne side af folkeafstemningen, og det kan man vel nok også forstå, når man tager i betragtning, at det er en ubehagelig sag at skulle forsvare for tilhængerne i debatten.

Men ét spørgsmål vil jeg dog trygle og bede statsministeren om at besvare af rent praktiske grunde, og det er, om regeringen vil henvende sig til Tyskland for at få opklaret, hvad der helt præcist er de tyske planer, når nu regeringen ikke kender dem, selv om alle andre kender dem. Og jeg kan sige til statsministeren, at hvis statsministeren ikke vil rette henvendelse til den tyske regering, skal jeg gøre arbejdet for ham, for jeg synes, de danske vælgere har krav på at kende disse planer. Jeg vil skrive til kanslerkontoret og bede om at få de tyske planer tilsendt i skriftlig form, så de danske vælgere ved, hvad der er i vente.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Det er den samme gamle sang, vi nu har hørt på i 25 år: hvis man ikke kan finde noget at sætte fingeren på i Amsterdamtraktaten, skal vi høre om en eller anden idé, der er opstået i et eller andet tysk kontor. Men den går ikke længere. Den holder ikke vand. Det er en gammel melodi, der er blevet så træls at høre på, at vi snart ikke længere kan holde ud at høre den.

Jeg har måttet høre i 25 år om, hvad en eller anden er kommet i tanke om i et eller andet tysk kontor, og jeg må sige, at katastrofen er altså ikke indtrådt endnu. Vi har et dansk velfærdssamfund, som har udviklet sig fornuftigt og positivt, og jeg vil ikke henvende mig til den tyske regering og spørge, hvorvidt det, der står i et eller andet dansk dagblad, er korrekt, for så kunne jeg få nok at gøre.

Nej, jeg vil bede om én ting, og jeg har et håb, et ydmygt håb: måtte den dag snart komme, hvor vi kunne diskutere det, det drejer sig om ved den kommende folkeafstemning, og ikke, hvad nogen nede i Berlin eller i Bonn går og tænker. Lad os diskutere det, vi skal tage stilling til, nemlig hvad der står i Amsterdamtraktaten, og hvad den indebærer, nemlig at hvis vi siger ja til den Amsterdamtraktat, kan vore børnebørn her i Danmark og deres jævnaldrende i en masse andre lande i Europa se frem til, at der er alle – alle – muligheder for, at der ikke kommer krig mere i vores del af verden. Det er det, sagen drejer sig om, og så kan tyske kon-

tortanker for min skyld få lov at ligge for sig selv.

Jeg vil meget appellere til, at vi nu får en rigtig god Amsterdamaftemningsdebat og koncentrerer os om det, befolkningen reelt skal tage stilling til, og ikke hvad der måtte være af tanker nede i Bonn eller andre steder. Det, befolkningen skal tage stilling til, er, om Amsterdamaftakten er bedre end den traktat, vi har i dag, eller ej. Jeg kan påvise punkt for punkt for punkt, at Amsterdamaftakten er bedre, når det gælder miljøet. I Maastrichttraktaten står der ikke det, der står i Amsterdamaftakten, nemlig at vi på alle væsentlige politiske områder skal tage hensyn til miljøet.

Jeg kan også påvise, at beskæftigelsessamarbejdet i Amsterdamaftakten er bedre end i Maastricht. Der står slet ikke noget om det i Maastricht, eller i hvert fald kun ganske lidt, men i Amsterdamaftakten er der et helt kapitel, hvor der lægges op til en ny periode for det europæiske samarbejde. Vi vil gøre op med alle de dårske og fejl, vi havde i gamle dage, da vi så to store oliekriser komme væltende ind over os i Europa i 1974 og 1979. Prisen blev betalt dengang, tusindvis af mennesker blev arbejdsløse, og i hvert fald her i Danmark er det først nu lykkedes at få vendt billedet og knækket kurven. Det er alt det, det drejer sig om, det er alt det, vi skal diskutere, og ikke nogle tanker i et tysk kontor. Det er Danmark, det er Amsterdam, det gælder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 306

3) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Kan regeringen bekræfte, at EF-Domstolens dom af 29. april 1998 om sygesikringsydelse må anses for uanvendelig i Danmark, og hvordan vil regeringen i konsekvens heraf sikre, at dommen ikke får virkning for Danmark?«

Skriftlig begrundelse

EF-Domstolen afsagde ifølge Morgenavisen Jyllands-Posten den 29. april 1998 en dom, der vil tvinge den offentlige sygesikring til at betale for forskellige former for lægehjælp og medicinsk behandling i udlandet.

EF-Domstolen henviser ifølge Morgenavisen Jyllands-Posten til, at hensynet til den fri varebevægelse og den fri udveksling af serviceydelser nu må gives absolut forrang for nationale bestemmelser.

Dermed har EF-Domstolen afsagt en dom, der er uanvendelig i Danmark, fordi den bygger på en anvendelse af traktaten, som ligger uden for suverænitetsafgivelsen ifølge Maastrichttraktaten.

Det må anses for klart, at EU ikke kan fastlægge regler om, at den danske sygesikring skal yde tilskud til tandlægebehandling, lægehjælp eller anden medicinsk behandling i udlandet. Sundhedsområdet er nemlig ikke underlagt det indre marked, tværtimod fastslår Maastrichttraktaten klart, at der på dette område ikke kan gennemføres nogen harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Sagen er således et eksempel på den »ekstraordinære situation«, som Højesteret i sin dom af 6. april 1998 forudså kunne opstå, hvor en EU-retsakt må anses for uanvendelig i Danmark.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er selvfølgelig hårdt for statsministeren, at han i 25 år har måttet lytte til vore spørgsmål, men nu kommer der altså ikke desto mindre ét til.

Det handler om det kedelige problem, der er opstået, efter at EF-Domstolen den 29. april 1998 afsagde en dom, som kan komme til at underminere det offentlige danske sygehusvæsen, og som man umiddelbart kan se af det tilgængelige materiale er i klar modstrid med traktatgrundlaget og den danske tiltrædelseslov. Derfor håber jeg, at statsministeren i dag vil bekræfte, at den dom ikke får virkning i Danmark.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg står helt tilfældigt med et faktisk notat om fakta.

EF-Domstolen afsagde den 28. april to domme, som handler om indkøb af briller og tandlægebesøg. Briller er en vare, som er omfattet af en bestemt artikel i Traktaten om varernes bevægelighed, og tandlægebesøg er en tjenesteydelse, der er omfattet af afsnittet om tjenesteydelseernes bevægelighed. De to domme er i overensstemmelse med Domstolens praksis hidtil, og ingen af dommene er hverken overraskende eller ekstraordinære.

Lad mig stå fast, at afgørelsen ikke umiddelbart ændrer retstilstanden her i Danmark. Der er tale om to meget konkrete afgørelser. EF-Domstolen besvarer spørgsmål fra en domstol i Luxembourg om, hvordan man skal fortolke EF-retten, og det er nu op til domstolen i Luxembourg at anvende EF-Domstolens svar i de konkrete tilfælde, den behandler. Disse såkaldt præjudicielle afgørelser har således ingen direkte virkning for Danmark.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge, om statsministerens svar skal forstås sådan, som det også oplyses i Information den 2. maj, at sundhedsministrene i EU har tænkt sig at anvende en meget, meget restriktiv fortolkning af denne dom. De vil altså ligesom prøve at reparere på skaden ved at udbrede en forestilling om, at det kun er to helt konkrete punkter og ikke andre, som er omfattet af dommen.

Men jeg vil godt spørge statsministeren, om det ikke er korrekt, at dommen faktisk fastslår, at en patient kan kræve, at sygesikringen i hjemlandet skal betale for behandling i udlandet, også på andre områder end de to specifikke eksempler, statsministeren nævnte. Og er det ikke at stikke hovedet i busken fra sundhedsministerens og statsministerens side, hvis man forestiller sig, at man kan undvige problemet ved at foretage denne fortolkning, når man godt ved, at der kan opstå nye sager – hvis f.eks. en dansk patient klager over ikke at kunne få penge til en hofteoperation i Tyskland – og den danske stat kan tabe sagen ved EF-Domstolen? Stikker statsministeren ikke hovedet i busken i stedet for at tage fat om det grundlæggende problem, der ligger her?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det er en præjudiciel dom, der nu skal følges op af domstolene i øvrigt, så jeg synes ikke, der er mere at sige om det. Da det er en præjudiciel dom, har den ikke direkte retsvirkning i Danmark. Så enkel er sagen, og lad os nu følge den videre skæbne, for så vidt angår de to meget konkrete tilfælde.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, statsministeren nogle gange har et noget sorgløst forhold til tilværelsen. Det så vi også, da EF-Domstolen sidste år afsagde en dom, der griber ind i konflikt- og strejkeretten.

Da fik vi også at vide, at den kun gjaldt for Frankrig, og den ville nok ikke gælde i en tilsvarende situation i Danmark.

Men er det ikke korrekt, at hvis en dansk patient går til et tysk privathospital og får foretaget en hofteoperation og derefter kræver, at den danske sygesikring skal betale det samme, der skulle betales for en dansk hospitalsbehandling, kan vedkommende patient gå til EF-Domstolen? Er det ikke korrekt, at vi risikerede at tabe sagen? Og ville det ikke være klogere, hvis statsministeren sikrede sig, at noget sådant ikke kunne ske og fik skabt et klart retsligt grundlag for, at det ikke kunne ske, f.eks. ved at vedtage et direktiv om, at det ikke kan ske, eller hvordan statsministeren nu ville løse problemet? Er det ikke temmelig uforsvarligt bare at lade stå til og så håbe, at det går nok? Vi ved jo godt, hvad hensigten er fra EF-Domstolens side, nemlig hele tiden at udvide grænserne for EU's magt.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Med hensyn til henvisningen til konflikten og EF-Domstolens beslutninger vedrørende konfliktret og strejkeret: Ærlig talt, hvorfor skal vi altid kun høre halvdelen af historien? Hvorfor siger man ikke, som sandt er, at den sag er klar?

Hele det klædeskab af spøgelse, vi sidste år blev præsenteret for, altså at EU kom og ødelagde strejkeretten og konfliktretten i hvert eneste land, er jo ikke sandt. Den sag er for længst ordnet. Der er ikke flere skeletter i det skab. Det er ikke sådan, at EU kan komme og gribe ind i en konflikt, og jeg kan forstå, at det ikke ville være særlig populært hos hr. Keld Albrechtsen og i øvrigt heller ikke hos mig. Men EU kan i hvert fald overhovedet ikke komme og blande sig i en dansk konflikt. Den sag er klar, og det synes jeg vi skulle starte med at fastslå.

Så har jeg kun at tilføje, at sundhedsministeren følger denne sag meget nøje. Dels er han meget sund, dels er han meget opmærksom, og dels er han en meget dygtig minister. Han følger sagen meget nøje, og det er ikke sådan, at vi på nogen måde siger, at det går nok. Vi følger sagen meget nøje, men vi kan altså ikke foregribe, hvordan de yderligere led i domstolsbehandlingerne kommer til at gå. Vi kan følge det nøje, vi er fuldt opmærksomme på vores interesser, og de vil selvfølgelig også blive varetaget helt korrekt.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må konstatere, at vi heller ikke i denne sag kommer længere med statsministeren i dag.

Jeg vil blot spørge statsministeren, hvad han mener med, at den sag med Domstolens indgreb i konfliktretten er løst. Hvad mener statsministeren med det? Mener statsministeren, at Domstolen skulle have ændret sine afgørelser eller ophævet dem? Eller har statsministeren fået en aftale med Domstolen om, at Danmark ikke vil blive dømt i en tilsvarende sag? Jeg må indrømme, at måske er statsministeren en betydelig tryllekunstner, men ligefrem borttrylle en EU-dom overstiger vel trods alt statsministerens evner?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. Keld Albrechtsen ved også godt, at der var en diskussion om, hvorvidt der skulle gribes ind fra EU's side over for en lokal fransk konflikt eller ej. Det er slået fast blandt ministrene i EU-landene, at det ikke er en sag for EU. Det er det, jeg gerne vil understrege, og det ved hr. Keld Albrechtsen også godt.

Vi kan med andre ord ikke se en udvikling for os, hvor EU-samarbejdet udvikler sig til, at Kommissionen eller andre skal kunne blande sig i en national dansk konflikt. Det kommer ikke til at ske, og det er i øvrigt også en direkte konsekvens af den såkaldte sociale protokol, som nu er en del af Amsterdam, hvor der eksplicit tales om, at disse ting er det selvfølgelig op til hver enkelt land at tage sig af. Så den danske model lever godt, og den lever måske ekstra godt i Amsterdamtraktaten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 315**4) Til trafikministeren af:****Søren Kolstrup (EL):**

»Hvad er ministerens kommentar til det norske forskningsprojekt, som afslører, at nye biler er impliceret i flere ulykker end gamle biler, og findes der tilsvarende danske undersøgelser, som siger noget om, hvorvidt nye eller gamle biler er mest udsat for ulykker på det danske vejnet, og vil ministeren i benægtende fald iværksætte en sådan undersøgelse?«

Skriftlig begrundelse

I det norske blad Samferdsel nr. 3 fra 1998 bringes resultatet af et forskningsprojekt, hvor ulykkeshyppigheden hos mere end 200.000 biler forsikret i Gjensidige Forsikring er undersøgt.

Resultatet viser overraskende, at ulykkeshyppigheden er størst blandt nye biler. Blandt de mulige forklaringer anføres det, at den øgede sikkerhed, som nye biler er omgærdet med, medfører mindre opmærksomhed og dermed mindre trafikikkerhed hos den enkelte bilist.

Søren Kolstrup (EL):

Nye biler er mere involveret i ulykker end gamle biler, både når det gælder materielle skader og personskader. Det er den konklusion – måske for mig en lidt overraskende konklusion – som en undersøgelse, Norges Transportøkonomiske Institut har lavet i samarbejde med Gjensidige Forsikring efter henstilling fra det norske vejdirektorat, når frem til.

Jeg synes, undersøgelsens resultat må vække til eftertanke. Hvis undersøgelsen har almindelig gyldighed, kan den jo tænkes at have dybtgående følger for vores trafikpolitik, herunder den statslige direkte og indirekte støtte til privatbilisme og til forskellige typer af sikkerhedsudstyr i særdeleshed. Derfor mit første spørgsmål.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Hr. Søren Kolstrup henviser i sit spørgsmål til et norsk forskningsprojekt, som jeg ikke har afrapporteret fra. Derimod har jeg set den interessante omtale af projektet i bladet Samferdsel, som hr. Søren Kolstrup også refererer til.

Jeg kan oplyse, at der ikke findes helt tilsvarende danske undersøgelser, der kan underbygge de norske resultater. I Danmark er der dog i 1992 foretaget en mere enkel analyse af uheldsfrekvensens afhængighed af bilens alder og vægt samt førerens alder, og den er offentliggjort af Danmarks Statistik i »Færdssuheld 1992«, kapitel 4.

Denne undersøgelse kan ikke bekræfte de norske konklusioner, men viser netop, at de dengang nyere biler havde en lavere skadekvote målt i antal dræbte og tilskadekomne pr. 100 millioner km end de ældre biler. Den danske undersøgelse tager dog ikke hensyn til forskelle

i nye og ældre bilers gennemsnitlige kørselsomfang.

Den norske undersøgelse fastslår imidlertid heller ikke årsagen til, at kørsel i nye biler giver anledning til flere uheld og personskader end kørsel i ældre biler; men det nævnes, at den mest sandsynlige forklaring på de nye bilers højere skadekvote er, at høj komfort og meget sikkerhedsudstyr i nye biler fører til højere fart og en mindre defensiv kørestil. Det er altså ikke de nye biler i sig selv, men – hvis denne hypotese er rigtig – bilistens adfærd, der er forklaringen på den høje skadekvote.

Spørgsmålet om trafikikkerhed knytter sig således ikke alene til sikkerhedsudstyret i bilerne, men i høj grad også til førerens adfærd. Det kan bestemt ikke afvises, at der findes en sammenhæng mellem disse forhold, men jeg tror, at ikke mindst hos førere af nye biler er adfærden derudover påvirket af en lang række andre forhold.

Trafikministeriet finansierer derfor via vores trafikpulje to danske projekter, der i videre udstrækning skal prøve at belyse en sammenhæng mellem køreadfærd og livsstil. Det ene projekt gennemføres hos Rådet for Trafiksikkerhedsforskning og tager sigte mod at analysere sammenhængene mellem livsstil, transportmidlet og trafikale adfærd. Det andet gennemføres hos Rådet for Større Færdselssikkerhed og er en livsstilsundersøgelse af de kommende 16-19-årige bilisters trafikale adfærd. Den sigter på fastlæggelse af en langsigtet og effektiv strategi til at påvirke den pågældende aldersgruppes adfærd.

Jeg ser med spænding frem til resultaterne af disse projekter, som jeg håber kan være til hjælp i det videre trafikikkerhedsarbejde.

Søren Kolstrup (EL):

Har jeg forstået trafikministeren korrekt? Mener trafikministeren, at de eksisterende undersøgelser sådan set kan dække, hvad den norske undersøgelse gerne vil vise noget om, eller mener ministeren, at der måske godt kunne være behov for, at man i Danmark lavede en analog undersøgelse?

Margrete Auken (SF):

Jeg hørte ministeren sige, at vi ikke havde tilstrækkelige undersøgelser i Danmark, og jeg vil godt føje noget til det projekt, ministeren beskriver, nemlig en undersøgelse af brugen af bilen. På et eller andet tidspunkt mener jeg vi

fik noget om det fra Statens Bilinspektion i en eller anden sammenhæng.

De ældre biler var sikre og miljørigtige af én simpel grund: de blev brugt mindre. Typisk var det sådan, at når folk købte en ny bil, kørte man på grund af den bedre komfort og alt det simpelt hen mere i den. Jeg må bede ministeren om at sørge for, at det moment også indgår i undersøgelsen, altså det, at bilisten oplever: Jeg er i en sikker bil, jeg kan godt køre mere risikobetonet kørsel, og motorvejene giver også mulighed for mere risikokørsel. Der er nogle, der tænker på den måde, og jeg synes, man skal inddrage brugen af bilen som en faktor, for jeg tror, det er en vigtig faktor.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

For det første skal jeg lige understrege over for hr. Søren Kolstrup, at der på nuværende tidspunkt ikke findes danske undersøgelser, der underbygger de norske, og det var også den information, jeg gav i mit første svar.

For det andet skal jeg gøre opmærksom på, at af den norske undersøgelse fremgår det, sådan som den er refereret i Samferdsel, at man ikke har søgt årsagen til, at der er denne forskel. Det kan der være behov for at følge op på, og i de to undersøgelser, jeg nævnte, der er besluttet i dansk sammenhæng, indgår det naturligvis – det er så et svar til fru Margrete Auken – hvor meget bilen bliver anvendt. Netop det er ikke tidligere indgået i nogen af de mere summariske undersøgelser, der er lavet i Danmark. Det indgik i den norske undersøgelse, og det vil også blive en del af de to adfærdsundersøgelser, der laves nu.

I den undersøgelse, som skal laves af Rådet for Trafiksikkerhedsforskning, indgår netop sammenhængen mellem livsstil, transportmiddelvalg og trafikale adfærd. Der er slet ingen tvivl om, at f.eks. de mennesker, der nærmest lever af at køre på landevejene, har nye biler, mens de, der ikke kører så meget og ikke har et særlig stort kørselsbehov, måske har ældre biler. Der er slet ingen tvivl om, at der kan være oplagte sammenhænge mellem livsstil og køreadfærd og også valg af transportmiddel, så det er noget af det, der indgår i den undersøgelse, som laves af Rådet for Trafiksikkerhedsforskning.

Margrete Auken (SF):

Ja, når man nu taler om livsstil, er det, som om det er noget, der ligger fast. Men jeg mener,

man forholdsvis nemt kan føre bevis for, at mennesker med den samme livsstil ændrer adfærd, når de får en ny bil, så man i virkeligheden nogle gange – uden at det selvfølgelig er tilsigtet – fremmer en øget bilkørsel og dermed en øget miljøbelastning og samtidig en øget risiko for uheld ved at fremme køb af nye biler.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Vi er her lidt ude i teorien, men jeg kan ikke afvise på forhånd, at fru Margrete Auken kan have ret i, at der kan være noget om snakken. Jeg er helt overbevist om, at det også er nogle af de overvejelser, man nu gør sig i dette projekt, fordi den sociologiske side af projektet faktisk er meget vigtig

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 316

5) Til trafikministeren af:

Søren Kolstrup (EL):

»Mener ministeren, at samfundet får tilstrækkelig nytte af den store subventionering, som skatteborgerne i dag finansierer over for bilerne i form af sænkede afgifter på sikkerhedsudstyr i biler, såfremt det er korrekt, at nye biler med meget sikkerhedsudstyr er impliceret i flere ulykker end gamle biler, således som en nylig norsk undersøgelse afslører?«

Søren Kolstrup (EL):

Spørgsmålet er velbegrunderet – ud fra den erkendelse, at det er sådan, at der i dag gives såvel direkte som indirekte tilskud til finansiering af sikkerhedsudstyr.

Hvis man fastholder, at en af de hypoteser, som stilles op i den norske undersøgelse, og som man forhåbentlig også kommer ind på i de danske undersøgelser – nemlig at investering i bedre sikkerhedsudstyr kan friste til at køre hurtigere – skulle være rigtig, står vi jo over for en mere dybtgående overvejelse over, om det er formålstjenligt at give skattepenge til sådan noget, og det er det, jeg gerne vil høre ministerens kommentar til.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Den norske undersøgelse er refereret for at fastslå, at nye biler med tidssvarende sikkerhedsudstyr giver en langt bedre beskyttelse end ældre biler. Alene på den baggrund er det ikke

traffiksikkerhedsmæssigt tilrådeligt at ændre reglerne.

Princippet i de sænkede afgifter på sikkerhedsudstyr i nye biler bygger på et ønske om at introducere nye sikkerhedsforanstaltninger hurtigt og undgå, at bilfabrikanterne på grund af de danske afgifter leverer biler, der sikkerhedsmæssigt er af lavere standard end dem, andre landes borgere får stillet til rådighed, til det danske marked.

Nye biler bliver pr. definition ældre, så mere sikre nye biler bliver naturligvis også med tiden til mere sikre brugte biler. Jeg ser gerne, at danskerne har biler med meget sikkerhedsudstyr, men jeg ser også gerne, at de bruger bilen med dens sikkerhedsudstyr på en bedre måde. At øge førernes usikkerhed med dårligere bremsere, dårligere sikkerhedsseler osv. kan muligvis medvirke til at få sænket hastighederne, men det er ikke en strategi, jeg ønsker at lægge op til.

Som jeg nævnte ved min besvarelse af det forrige spørgsmål, har den norske undersøgelse ikke fastslået årsagen til, at kørsel i nyere biler giver anledning til flere uheld og flere personskader i Norge. Skyldes det mere sikkerhedsudstyr, skyldes det øget komfort, er nybilførernes adfærd af andre grunde speciel, eller er det noget helt fjerde?

Jeg finder således ikke, at den norske undersøgelse kan danne grundlag for en vurdering af den samfundsøkonomiske effekt af den danske afgiftslempelse på traffiksikkerhedsudstyr. En vurdering heraf ville være overordentlig kompliceret og vanskelig at gennemføre, og de nævrende regler hviler da heller ikke på en så detaljeret effektberegning.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil godt lige spørge ministeren, om det er sådan, at det sikkerhedsudstyr, der er lovligt i Danmark, ikke er forsvarligt. Hvis det er tilfældet, skal det jo ikke være et spørgsmål om afgifter eller ikke afgifter, så skal det bare fastslås, at sikkerhedsudstyret skal være i orden, for vi kan ikke have biler med dårlige bremsere og sikkerhedsseler, der ikke virker. Det siger sig selv, så vi skal lige være sikre på, at ministeren kan sige, at det sikkerhedsudstyr, der er påbudt i Danmark, er forsvarligt.

Nu ved jeg godt, at det ikke er økonomien, spørgsmålet går på. Men hvis man ser på økonomien i det, kan ministeren så bekræfte, at den absolut dyreste måde overhovedet, vi kan ska-

be færdselssikkerhed på, er fradragsreglerne for sikkerhedsudstyr til biler, hvis vi ser på selve færdselssikkerhedsaspektet, og ikke støtte til nyindkøb af smarte biler?

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Naturligvis er den sikkerhedsstandard, der er for bilerne i Danmark, helt i orden; det kan der ikke sættes spørgsmålstegn ved med de krav, der stilles i dag.

Men det er også klart, at man altid kan supplere op, og man bliver dygtigere rent teknologisk til at finde veje til yderligere at øge sikkerheden. F.eks. kan biler leveres med ABS-bremser, eller de kan leveres uden ABS-bremser. Begge biltyper er fuldt forsvarlige at køre i, men der er forskel på køreegenskaberne, og der er forskel på bremseegenskaberne. Derfor er der her en teknologisk forskel, og man kan sige, at det kan man forholde sig til som køber af bilen: hvad vil man prioritere? Via afgiftssystemet kan vi være med til at forhindre, at bilimportørerne slet ikke introducerer disse ekstra foranstaltninger i bilerne som en mulighed, når danskerne skal købe bil, og det synes jeg for så vidt er i orden.

Det regnestykke, fru Margrete Auken spørger til, er jeg ikke i stand til at regne ud på nuværende tidspunkt.

Søren Kolstrup (EL):

Jeg takker for det sidste svar.

Margrete Auken (SF):

Jeg skal fortælle ministeren, at jeg tror, det er et eller andet i retning af 3 mia. kr., der sidste gang blev givet i fradrag. Det var før, ministeren blev minister, at vi kiggede på det i forbindelse med finanslovforhandlingerne.

Men det er altså den værste molbohistorie, der overhovedet er lavet, når det gælder færdselssikkerhed, at vi har de fradrag. Det er fuldstændig utrolig dyrt i forhold til, hvad vi opnår ved det. Men vil ministeren inddrage i den store undersøgelse, der nu bliver lavet, hvad det betyder i denne sammenhæng, og om det er den rigtige måde, samfundet investerer på, hvis hensigten altså er at skabe færdselssikkerhed? Og hvis hensigten ikke er dét, hvad er den så?

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Hensigten er at sikre de danske forbrugere adgang til at købe biler med de nye typer sikkerhedsudstyr, som er udviklet, og nogen

anden hensigt er der for så vidt ikke med de regler. De biler, der introduceres på det danske marked, er under alle omstændigheder forsvarlige, uanset om det ekstra udstyr er til stede eller ej.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 317

6) Til trafikministeren af:

Søren Kolstrup (EL):

»Mener ministeren, at den samfundsmæssige investering i såkaldt trafiksikre motorveje og motortrafikveje er samfundsmæssigt fornuftig, såfremt øget sikkerhed uden om bilisten sløver denne så meget, at det i sig selv medfører flere ulykker?«

Søren Kolstrup (EL):

Trafikministeren nævnte, at den norske undersøgelse netop fremkom med den hypotese, at høj komfort og lavt støjniveau i bilen kan give en falsk tryghed. Hvis man nu kombinerer denne hypotese med det forhold, at vi investerer meget i motorveje og motortrafikveje, og også antager, at disse kan være med til at give en falsk tryghed, vil jeg spørge ministeren, om hun vil overveje, om man kan anvende disse midler på en anden måde. Der er utrolig mange andre måder at skabe trafiksikkerhed på, herunder at investere langt mere i bedre og billigere kollektiv trafik.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Motorveje og motortrafikveje er mere trafiksikre end øvrige vejtyper, men dette forhold har ingen sammenhæng med det sikkerhedsmæssige udstyrsniveau for de biler, der anvender vejnettet. Det skyldes de vej- og trafiktekniske forhold, der er gældende for disse vejtyper, og det er derfor ikke hensigtsmæssigt at lægge bilparkens sikkerhedsmæssige udstyrsniveau til grund for en samfundsmæssig vurdering af den trafiksikkerhedsmæssige effekt af motorveje og motortrafikveje.

Jeg tror, man skal være varsom med at lægge for mange hypoteser sammen og så derudfra forsøge at drage en konklusion. Jeg er meget tilfreds med, at der nu kommer disse adfærdsforskningsprojekter, jeg har henvist til ved de tidligere spørgsmål, og jeg er helt sikker på, at

vi bliver klogere på baggrund af de undersøgelser.

Margrete Auken (SF):

Ministeren må undskylde, at jeg fortsætter med regnerierne, men her er der et sted, hvor jeg kan huske tallene. Det er tallene for, hvad det koster pr. sparet personuheld. Når man investerer i motorvej, er det 45 mio. kr. pr. sparet personuheld, er det motortrafikvej, er det 30 mio. kr., og når det er sortpletbekæmpelse, er det 1,5 mio. kr.

Så jeg tror i det hele taget, vi skal lade være med at bruge færdselssikkerhedsargumenterne til den dér bilistforkælelse. Jeg vil bare spørge ministeren, om hun er opmærksom på, at der er forskudte argumenter dér.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Jeg er sikker på, at fru Margrete Auken er enig med mig i, at når der er brug for at bygge nye veje, fordi der er fremkommelighedsproblemer, trafiksikkerhedsproblemer og miljøproblemer, er det klogt, at man også bygger en trafikikker vej.

Margrete Auken (SF):

Det er jeg naturligvis enig med ministeren i, men jeg mener også, at man skal kunne almindelige husholdningsregnskaber i den sammenhæng. Altså hvis det er trafikikkerhedsargumentet – det er klart, at hvis alt sidder i én stor prop . . . – men hvis det er trafikikkerhedsargumentet, så er det ikke smart at bruge 45 mio. kr. i stedet for 1,5 mio. kr. for at opnå det samme.

Trafikministeren (Sonja Mikkelsen):

Jeg erindrer ikke, at vi i nyere tid har besluttet en ny vej her i Folketinget alene af trafikikkerhedsmæssige hensyn. Der har også været andre hensyn, ikke mindst miljøhensyn og også fremkommelighedshensyn, som har været årsag til en beslutning om nye veje, så derfor kan jeg ikke helt følge spørgeren.

Til gengæld kan jeg oplyse, at de socialdemokratiske og radikale regeringer i de sidste 5 år i høj grad har opprioriteret sortpletbekæmpelse netop ud fra den trafikikkerhedsmæssige vurdering, at det er noget af det, der giver den største besparelse af menneskeliv, og hvad det angår, er jeg fuldstændig på linje med spørgeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldne spørgsmål

Spm. nr. S 297

Første næstformand (Birte Weiss):

Spørgsmål nr. S 297, der er stillet til sundhedsministeren af hr. Tom Behnke, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Til sundhedsministeren af:

Tom Behnke (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage sig i anledning af oplysningerne om, at der er et katastrofalt antal fejl i patientjournalerne på landets sygehuse?«

Spm. nr. S 298

Første næstformand (Birte Weiss):

Spørgsmål nr. S 298, der er stillet til sundhedsministeren af hr. Tom Behnke, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Til sundhedsministeren af:

Tom Behnke (FP):

»Vil ministeren hurtigst muligt tage initiativ til et grundigt eftersyn af det danske sundhedsvæsen?«

Begrundelse

Den 20. april 1998 har Det Fri Aktuelt oplysninger om, at der ikke sker den fornødne efterbehandling af hjertepatienter, der derved får en forværret situation. Samtidig har Morgenavisen Jyllands-Posten den 20. april 1998 oplysninger om, at der er et katastrofalt stort antal fejl i patientjournalerne på landets sygehuse. Herudover er der som bekendt mange andre eksempler på uheldige forhold i det danske sundhedsvæsen for ikke at glemme de stadig alt for lange ventelister til sygdomsbehandling. Spør-

geren er derfor af den opfattelse, at det vil være på sin plads at lave en grundig generel gennemgang af hele sundhedsvæsenet, så vi igen kan arbejde hen imod at være stolte af vores sundhedsvæsen i forhold til andre lande.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg skal her afbryde mødet og fastsætte et nyt møde til i dag, onsdag den 6. maj 1998, kl. 15.15 med følgende dagsorden: (Se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 15.05
